

Νίκος Βέττας, Γενικός Διευθυντής ΙΟΒΕ, Καθηγητής ΟΠΑ
Άγγελος Τσακανίκας, Αναπληρωτής Καθηγητής ΕΜΠ, Επιστημονικός Σύμβουλος ΙΟΒΕ

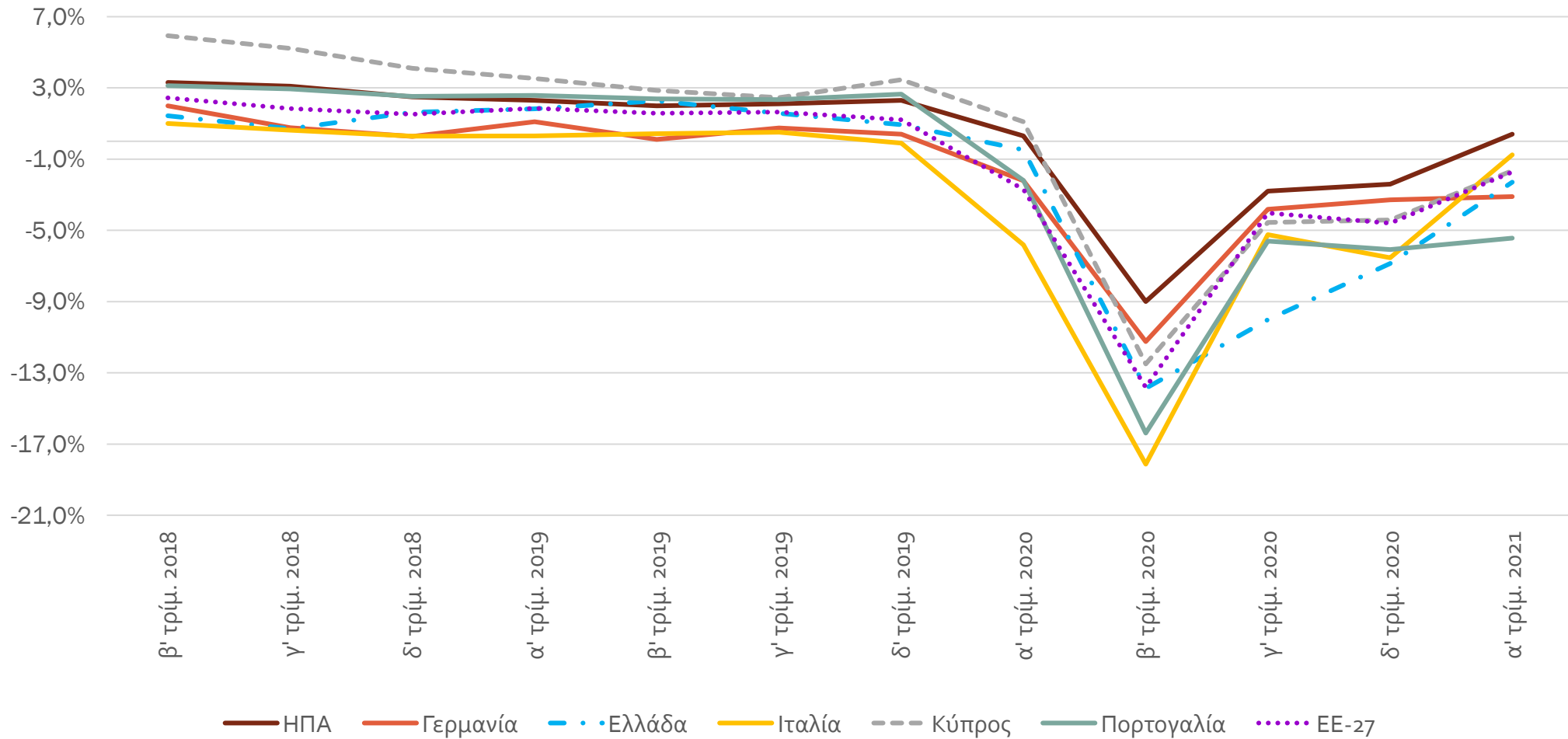
**Φαρμακευτική
αγορά στην
Ελλάδα:
Γεγονότα και
Στοιχεία 2020
&
Η συμβολή του
κλάδου φαρμάκου
στην οικονομία**

Πέμπτη, 24 Ιουνίου 2021

Δομή παρουσίασης

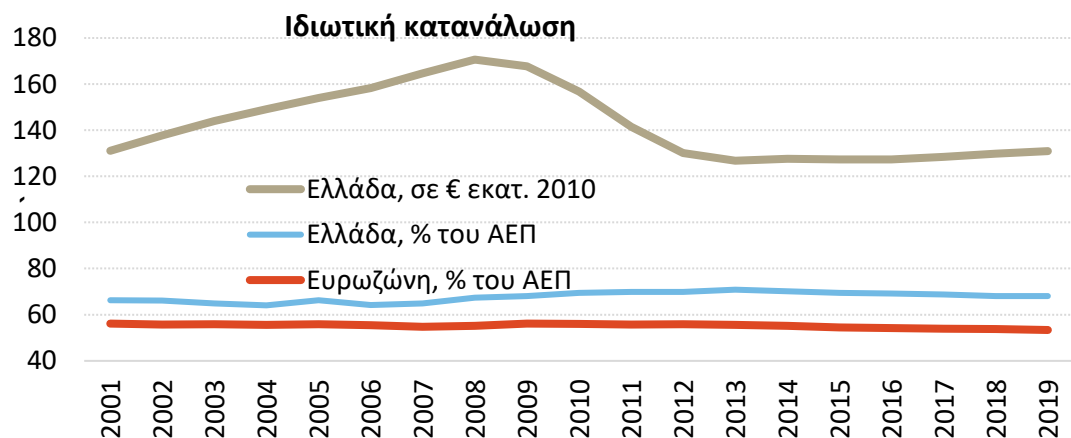
- Οικονομικό περιβάλλον και τάσεις
- Δημογραφικό προφίλ πληθυσμού
- Χρηματοδότηση υγείας
- Δαπάνη φαρμάκου
- Βιομηχανία φαρμάκου
- Συμβολή του κλάδου στην οικονομία

Σημαντική εξασθένηση ύφεσης στο α' τρίμηνο του 2021 εγχωρίως (-2,3%), με αλλαγή τάσης στις επενδύσεις σε ήπια άνοδο από πτώση. Ύφεση ελαφρώς ισχυρότερη της ΕΕ (-1,7%).

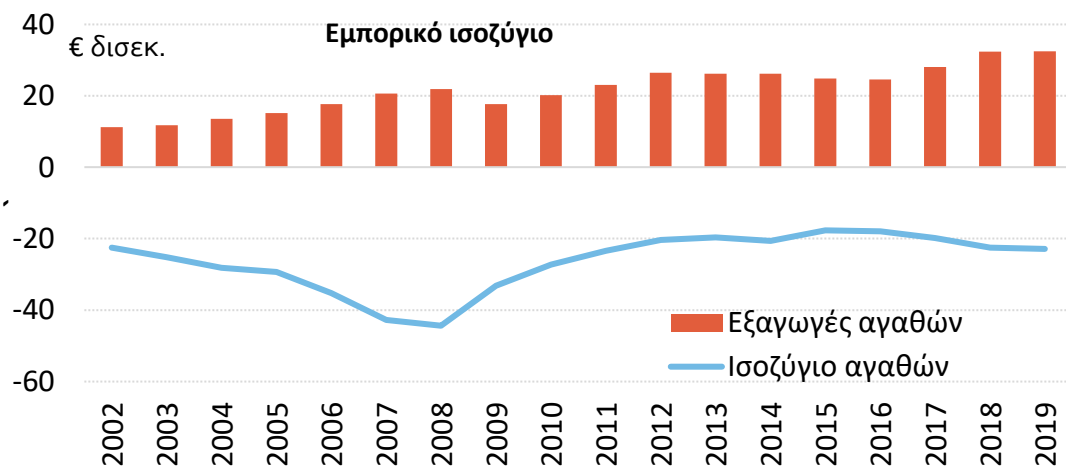
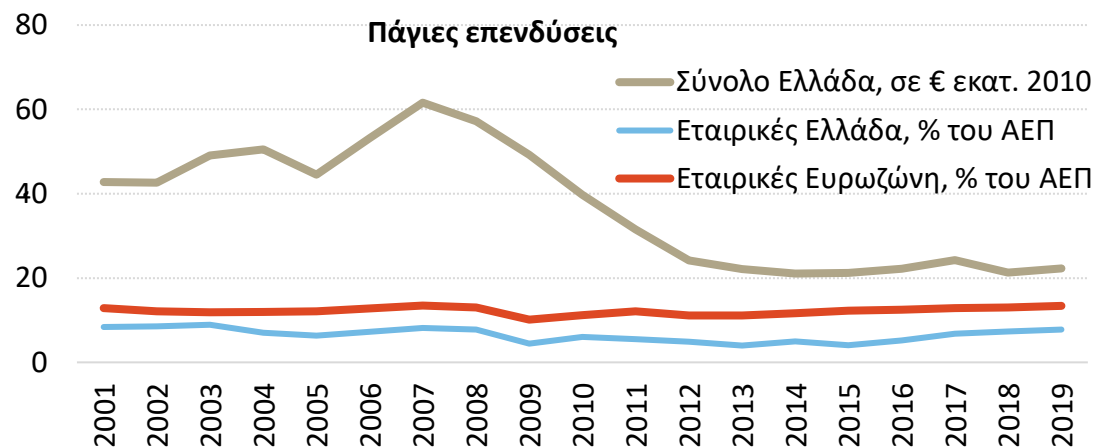

Προκλήσεις αλλά και πρόοδος σε βασικές συνιστώσες του ΑΕΠ από το 2001 έως το 2019

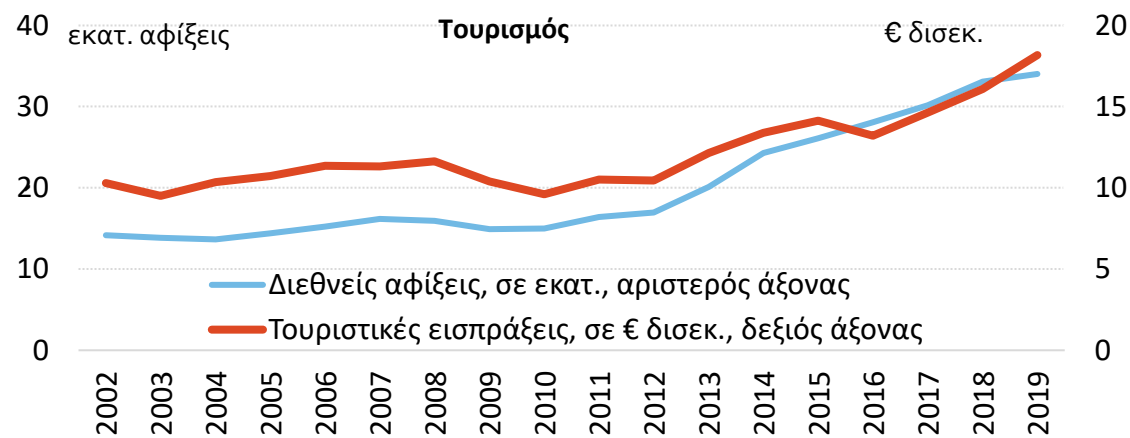
Η **ιδιωτική κατανάλωση** εξακολουθεί να αποτελεί σημαντικό μερίδιο του ΑΕΠ, μεγαλύτερο από τον μέσο όρο της Ευρωζώνης

Οι **πάγιες εταιρικές επενδύσεις** υπολείπονται σταθερά του μέσου όρου της Ευρωζώνης, ως ποσοστό του ΑΕΠ

Η **αξία των εξαγωγών αγαθών** υπερτριπλασιάστηκε σε δύο δεκαετίες, αλλά το εμπορικό ισοζύγιο παραμένει ελλειμματικό

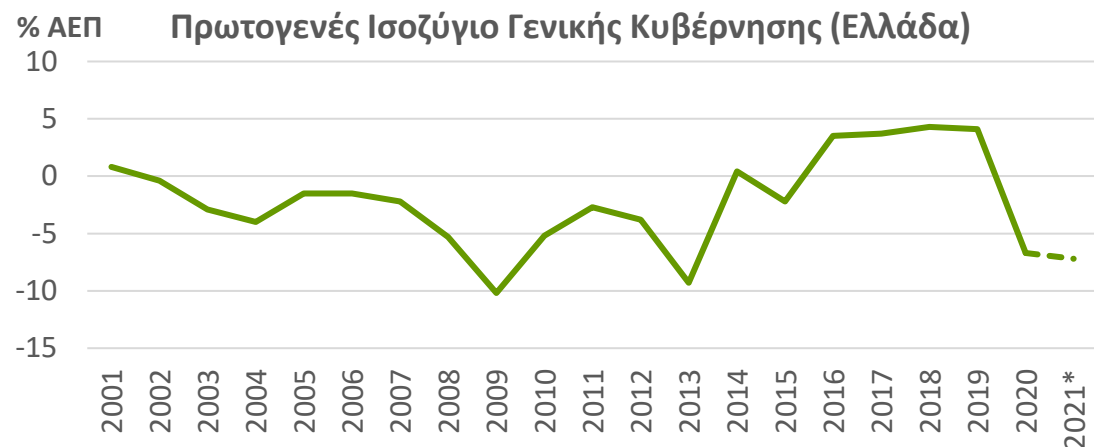

Τα **έσοδα από τουρισμό** υπερδιπλασιάστηκαν την τελευταία δεκαετία, αμβλύνοντας σημαντικά τις επιπτώσεις της κρίσης

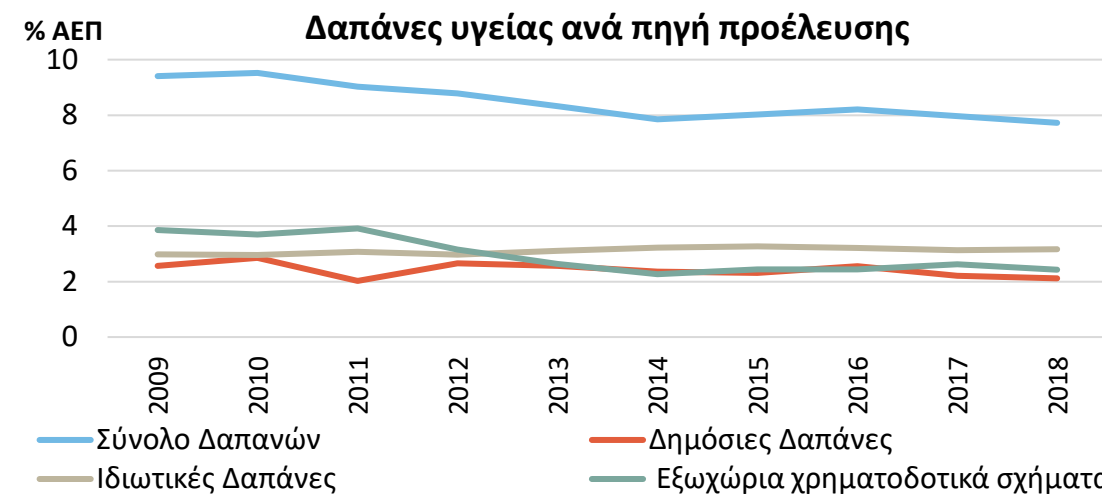
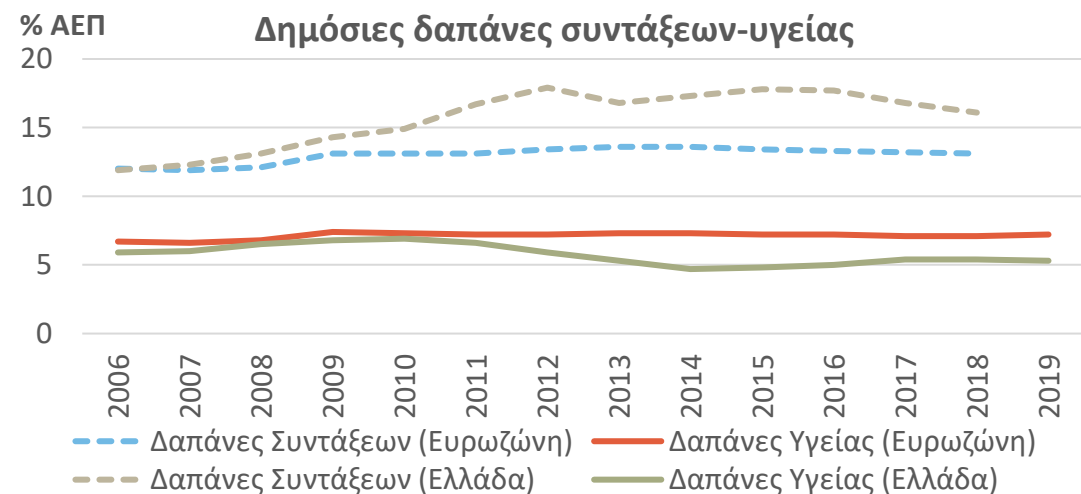
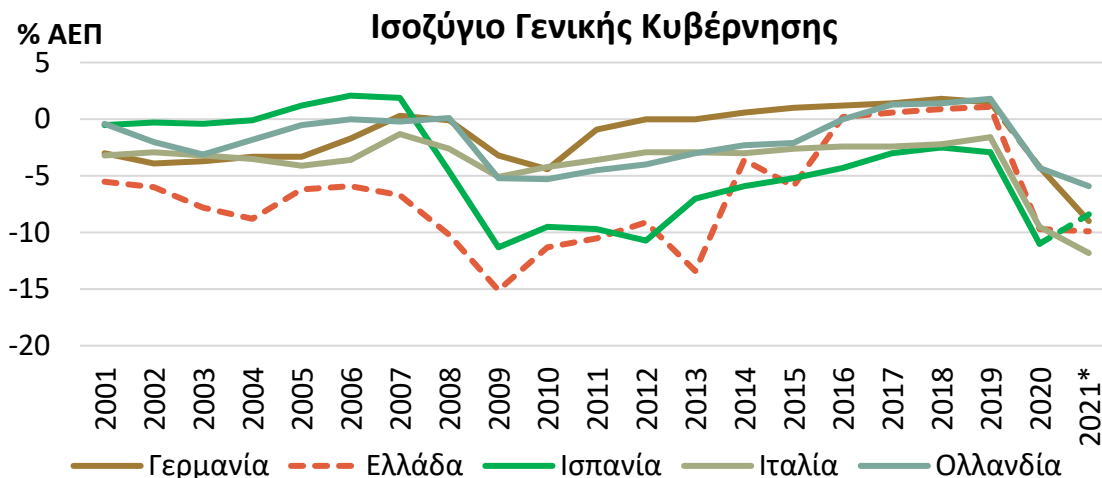
Σύγκλιση με τον «πυρήνα» της Ευρωζώνης ως προς το δημοσιονομικό ισοζύγιο.

Διαχρονικά υψηλές δαπάνες συντάξεων, χαμηλές δαπάνες υγείας.

Η δημοσιονομική προσαρμογή έχει αποδώσει, αλλά με δυσανάλογη πρόοδο μεταξύ εσόδων και δαπανών

Στο μέσο όρο του "πυρήνα" της Ευρωζώνης ως προς το Ισοζύγιο Γεν. Κυβέρνησης η Ελλάδα από το 2017

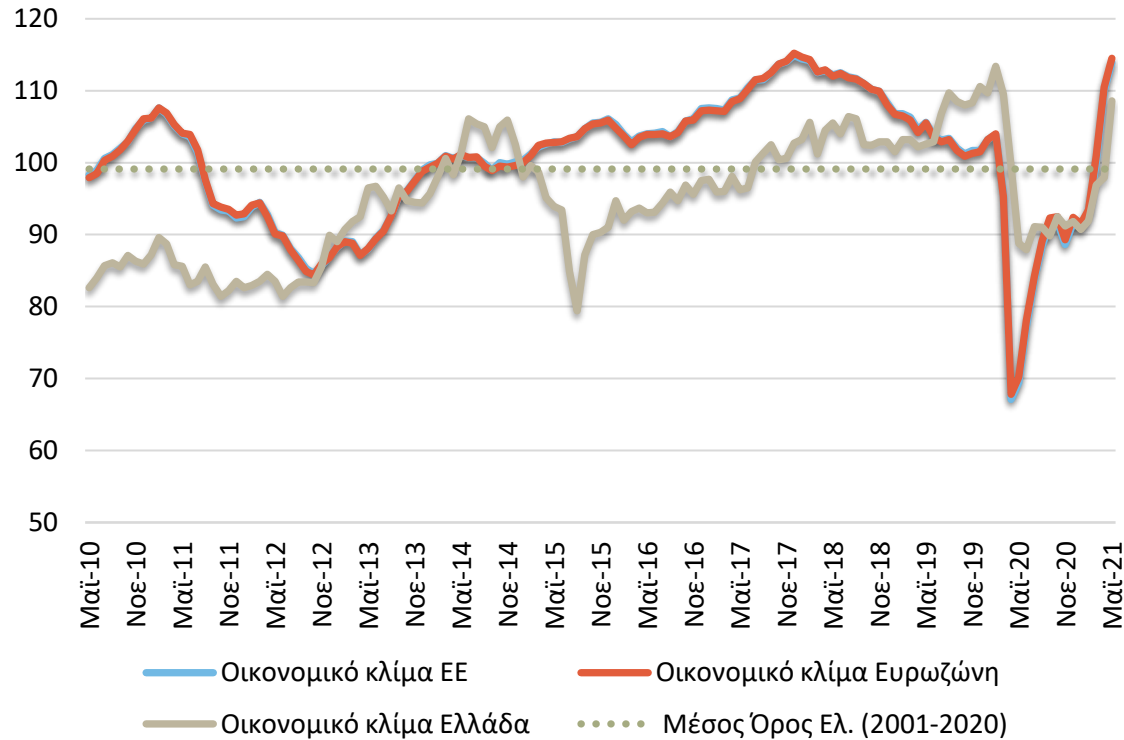

Διαχρονικά **υψηλότερες** της Ευρωζώνης **δαπάνες συντάξεων** και **λιγότερες δαπάνες υγείας**, ως % ΑΕΠ

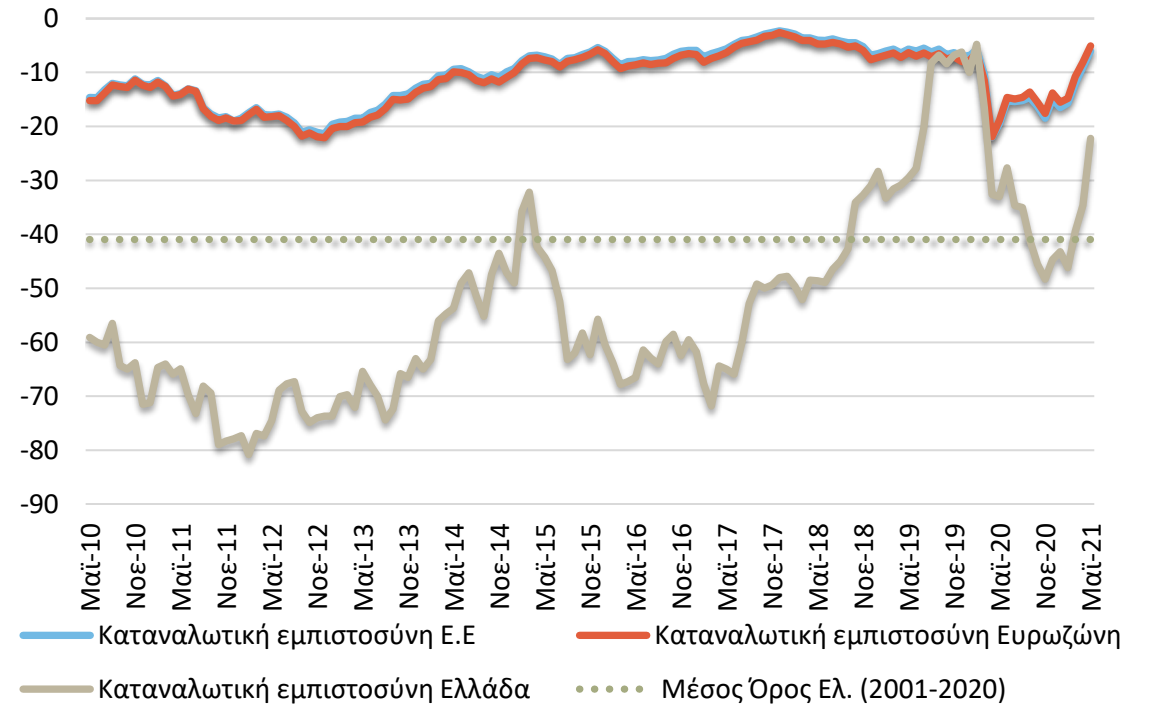
Οι δημόσιες δαπάνες υγείας αποκλειστικός ρυθμιστικός παράγοντας της τάσης του συνόλου των δαπανών υγείας

Ισχυρή βελτίωση οικονομικού κλίματος τον Μάιο και ενίσχυση καταναλωτικής εμπιστοσύνης

Σημαντική άνοδος των προσδοκιών σε όλους τους τομείς πλην Λιανικού εμπορίου

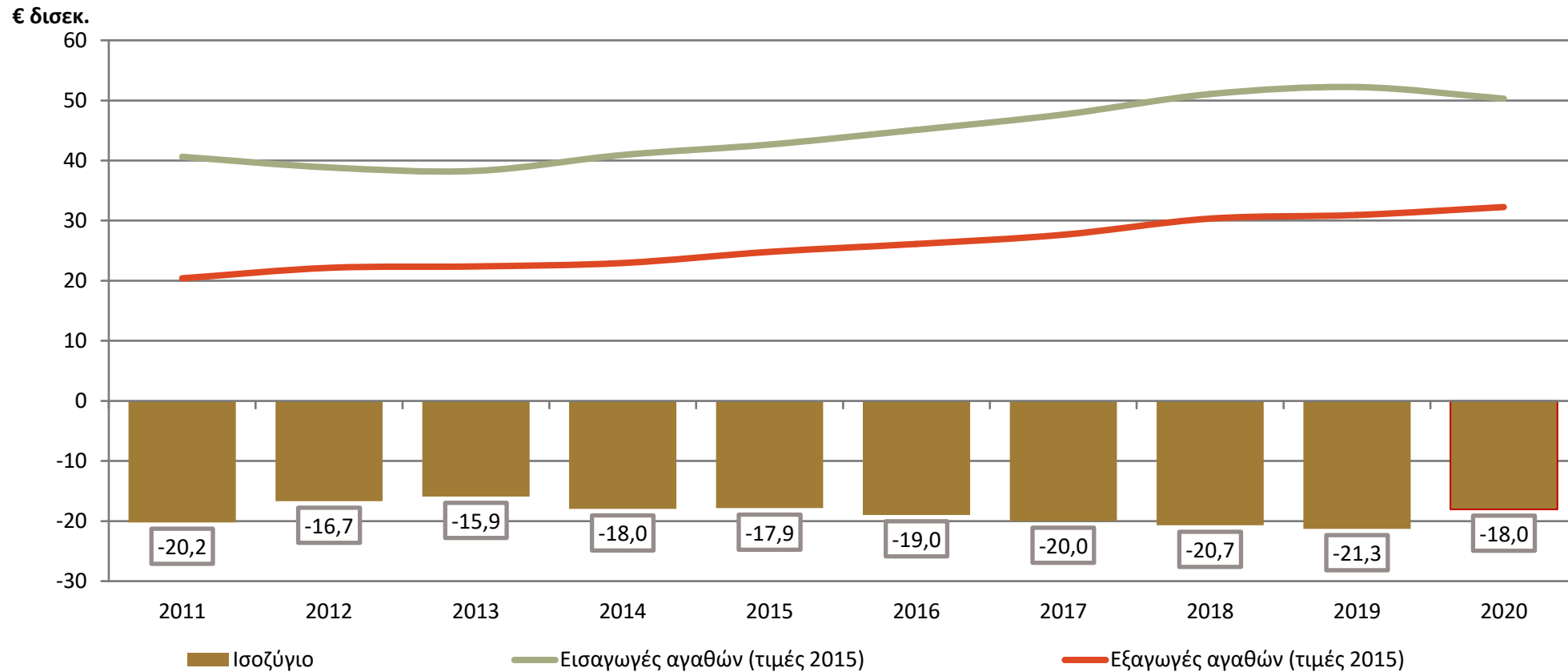

Βελτίωση καταναλωτικής εμπιστοσύνης, κυρίως από καλύτερευση προβλέψεων των νοικοκυριών για την οικονομική κατάσταση της χώρας, αλλά και τη δική τους

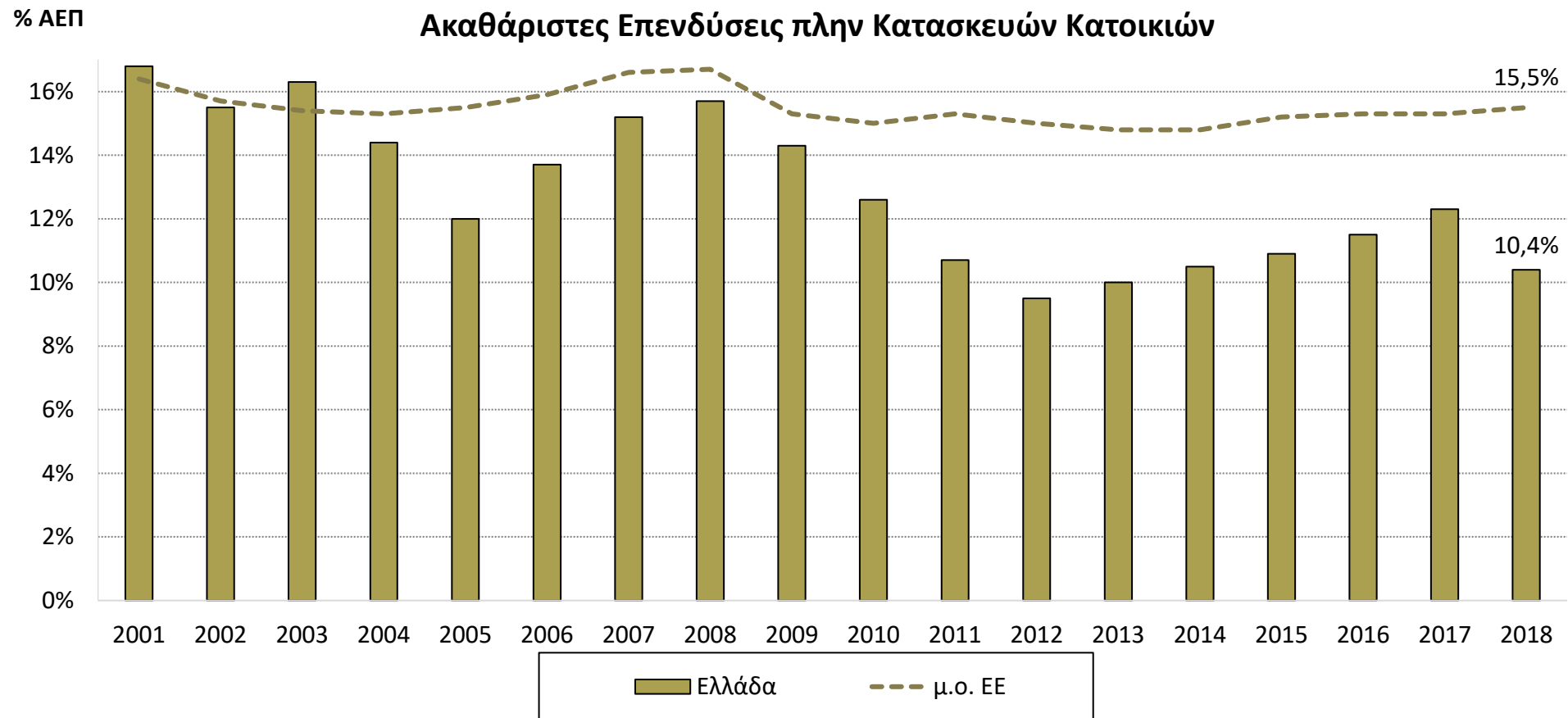
Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, IOBE, έως 5/2021

Εμπορικό ισοζύγιο: αύξηση εξαγωγών αγαθών, υποχώρηση ελλείμματος εντός πανδημίας

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Διαχρονικά «επενδυτικό κενό», που ενισχύθηκε από την κρίση

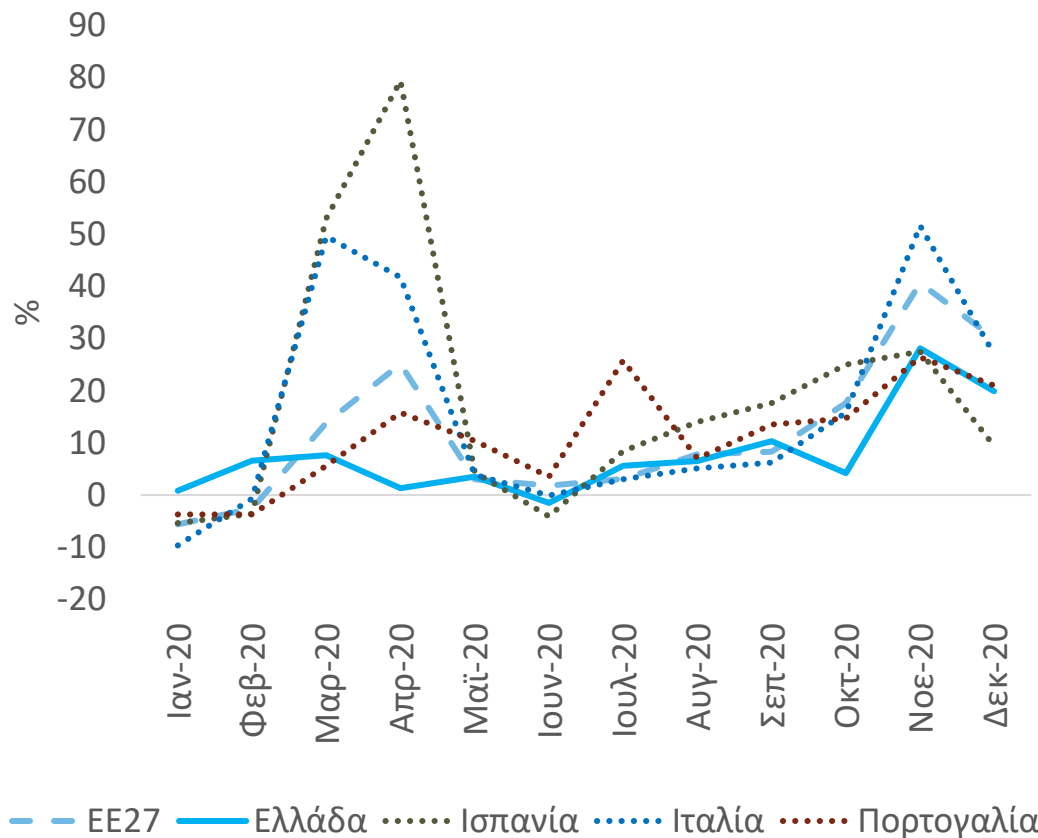
Πηγή: Eurostat Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

Σημ.: Για τον μ.ό. της ΕΕ, χρησιμοποιήθηκε ο αριθμητικός μέσος των χωρών μελών πλην Ελλάδας. Εξαιρέθηκαν οι χώρες Κροατία και Μάλτα λόγω μη διαθεσιμότητας στοιχείων.

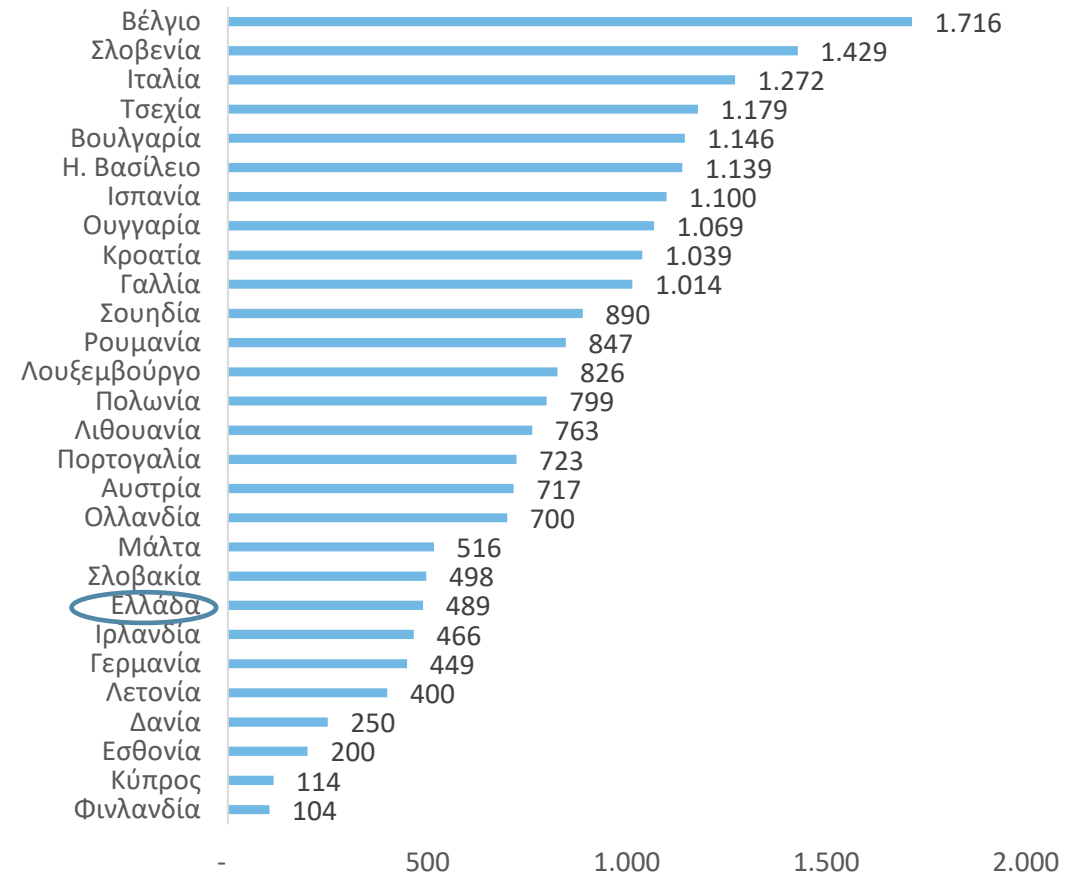

Σημαντικές οι υγειονομικές επιπτώσεις, με αύξηση θανάτων σε όλες τις χώρες

Επιπλέον θάνατοι*

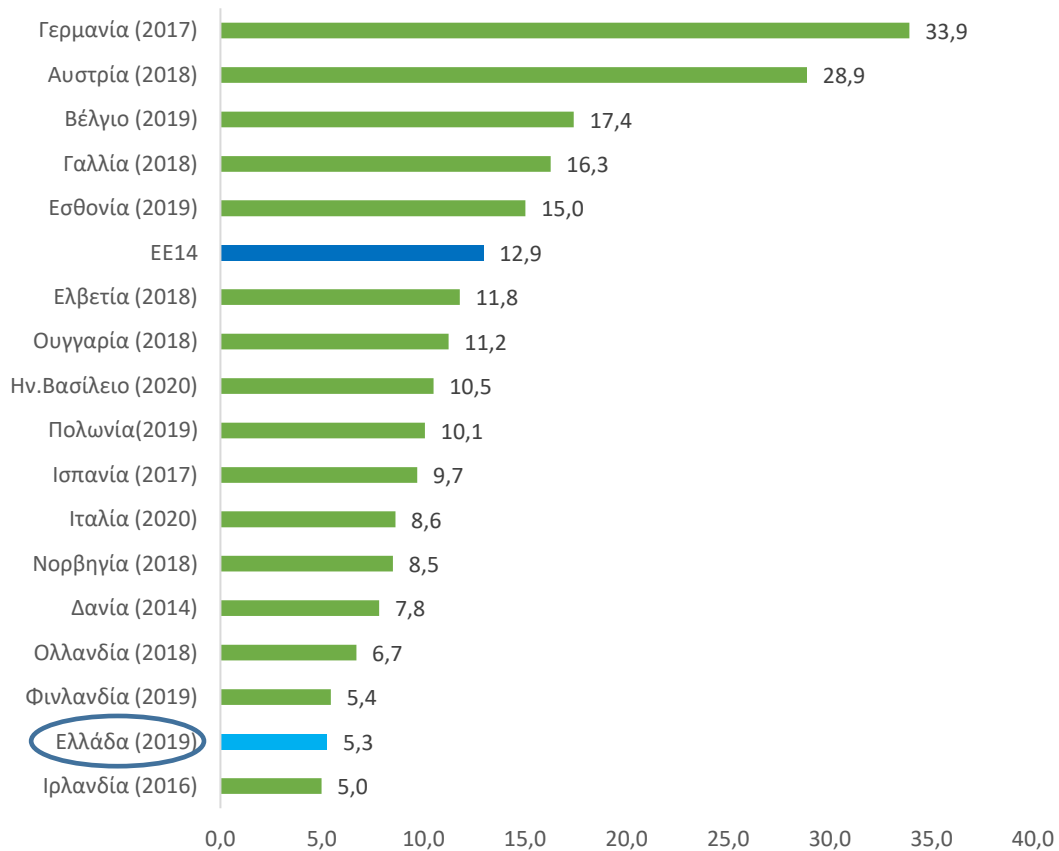
Θάνατοι (ανά 1 εκ. κατοίκους) - 2020

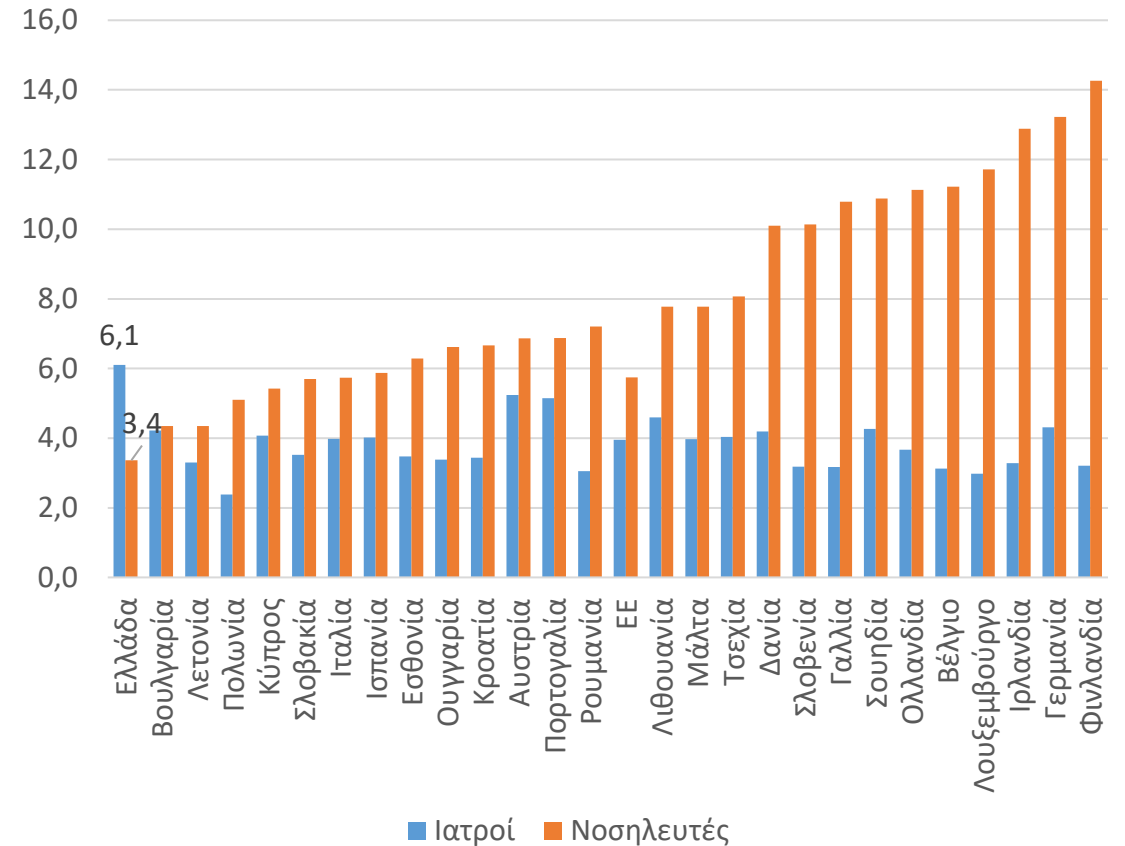
* Η διαφορά των συνολικών θανάτων από όλες τις αιτίες ανά μήνα σε σύγκριση με τις τιμές προηγούμενων ετών.

Δημιουργώντας πίεση στα συστήματα υγείας, με διαφορετική αφετηρία για κάθε χώρα. Έλλειψη νοσηλευτών στην Ελλάδα, σε σχέση με τους γιατρούς

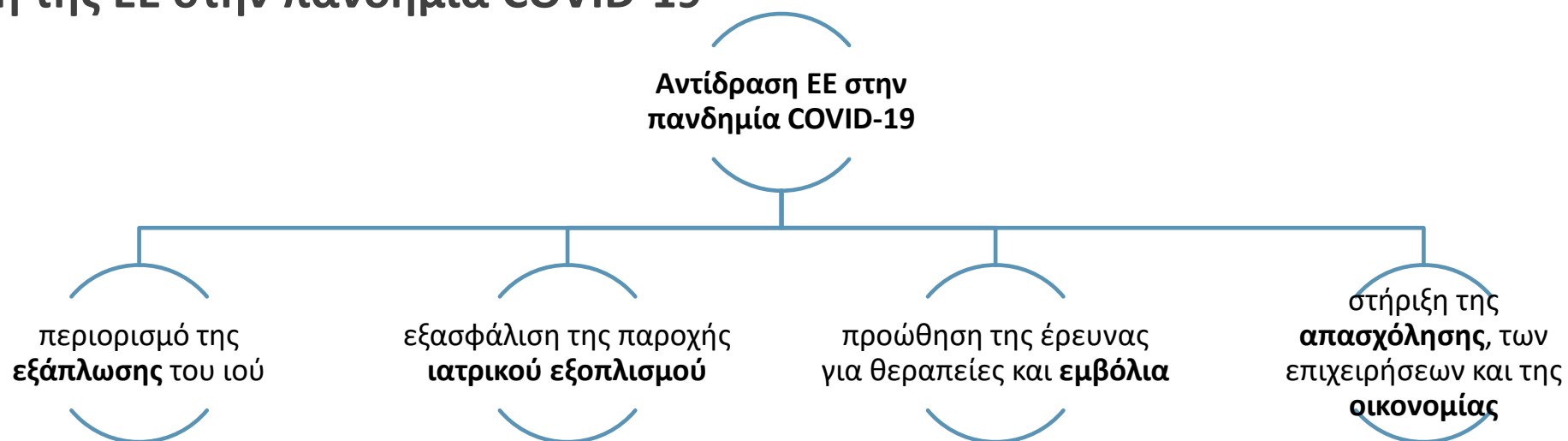
Μονάδες Εντατικής Θεραπείας (Κλίνες ΜΕΘ) ανά 100.000 κατοίκους
(πριν την COVID-19)

Αριθμός Ιατρών και Νοσηλευτών ανά 1.000 κατοίκους,
2018

Η αντίδραση της ΕΕ στην πανδημία COVID-19

Προγράμματα για την Υγεία

Το πρόγραμμα EU4Health προβλέπει την ουσιαστική ενίσχυση του τομέα της πολιτικής για τη δημόσια υγεία με τους εξής τρόπους:

- προστατεύοντας τους πολίτες της Ένωσης από σοβαρές διασυνοριακές απειλές κατά της υγείας
- βελτιώνοντας τη διαθεσιμότητα προϊόντων υγείας και προϊόντων που σχετίζονται με την κρίση
- ενισχύοντας την ανθεκτικότητα και τη βιωσιμότητα των συστημάτων υγείας
- αυξάνοντας τη χρήση ψηφιακών εργαλείων και υπηρεσιών στον τομέα της υγείας
- ενισχύοντας το ρόλο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην παγκόσμια υγεία

Υποστήριξη έρευνας για εμβόλιο θεραπεία, διάγνωση

Ευρωπαϊκή Επιτροπή: εξασφάλιση έως και 4,4 δισεκ. δόσεις εμβολίων κατά της COVID-19, διαπραγματεύσεις για επιπλέον δόσεις

Εταιρεία	Τύπος εμβολίου	Αριθμός δόσεων (απαιτείται ανά άτομο)	Αριθμός δόσεων (εξασφαλισμένες)	Κατάσταση
BioNTech and Pfizer	mRNA	2 δόσεις	600 εκατομμύρια	Εγκρίθηκε
Moderna	mRNA	2 δόσεις	460 εκατομμύρια	Εγκρίθηκε
CureVac	mRNA	2 δόσεις	405 εκατομμύρια	Ανάπτυξη υπό εξέλιξη
AstraZeneca	Αδενοϊός	2 δόσεις	400 εκατομμύρια	Εγκρίθηκε
Johnson & Johnson/Janssen Pharmaceuticals	Αδενοϊός	1 δόση	400 εκατομμύρια	Εγκρίθηκε
Sanofi-GSK	Πρωτεΐνη	2 δόσεις	300 εκατομμύρια	Ανάπτυξη υπό εξέλιξη

ΕΕ: Μέτρα σε οικονομικό επίπεδο

1

€540 δισεκ.

Πακέτο ασφαλείας για τους εργαζόμενους, τις επιχειρήσεις και τα κράτη

Ενίσχυση για την πανδημική κρίση (ESM Pandemic Crisis Support): €240 δισεκ.

Στήριξη για τον μετριασμό των κινδύνων Ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης (SURE): €100 δισεκ.

Παν-Ευρωπαϊκό Ταμείο Εγγυήσεων (Pan-European Guarantee Fund – EGF): €200 δισεκ.

2

€1.074 δισεκ.

Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2021-2027

«Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού»,
 «Μια πιο πράσινη και ανθεκτική Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές άνθρακα
 «Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη μέσω της ενίσχυσης της κινητικότητας και των περιφερειακών διασυνδέσεων των ΤΠΕ»,
 «Μια πιο κοινωνική Ευρώπη μέσω της υλοποίησης του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων», και
 «Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της μέσω της προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης»

3

€750 δισεκ.

Μέσο Ανάκαμψης «Next Generation EU» (€390 δισεκ. επιχορηγήσεις προς τα Κράτη - €360 δισεκ. ως δάνεια)

- Την προώθηση της οικονομικής, κοινωνικής και περιφερειακής συνοχής
- Την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής ανθεκτικότητας
- Την αντιμετώπιση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της υγειονομικής κρίσης
- Την ψηφιακή και "πράσινη" μετάβαση

4

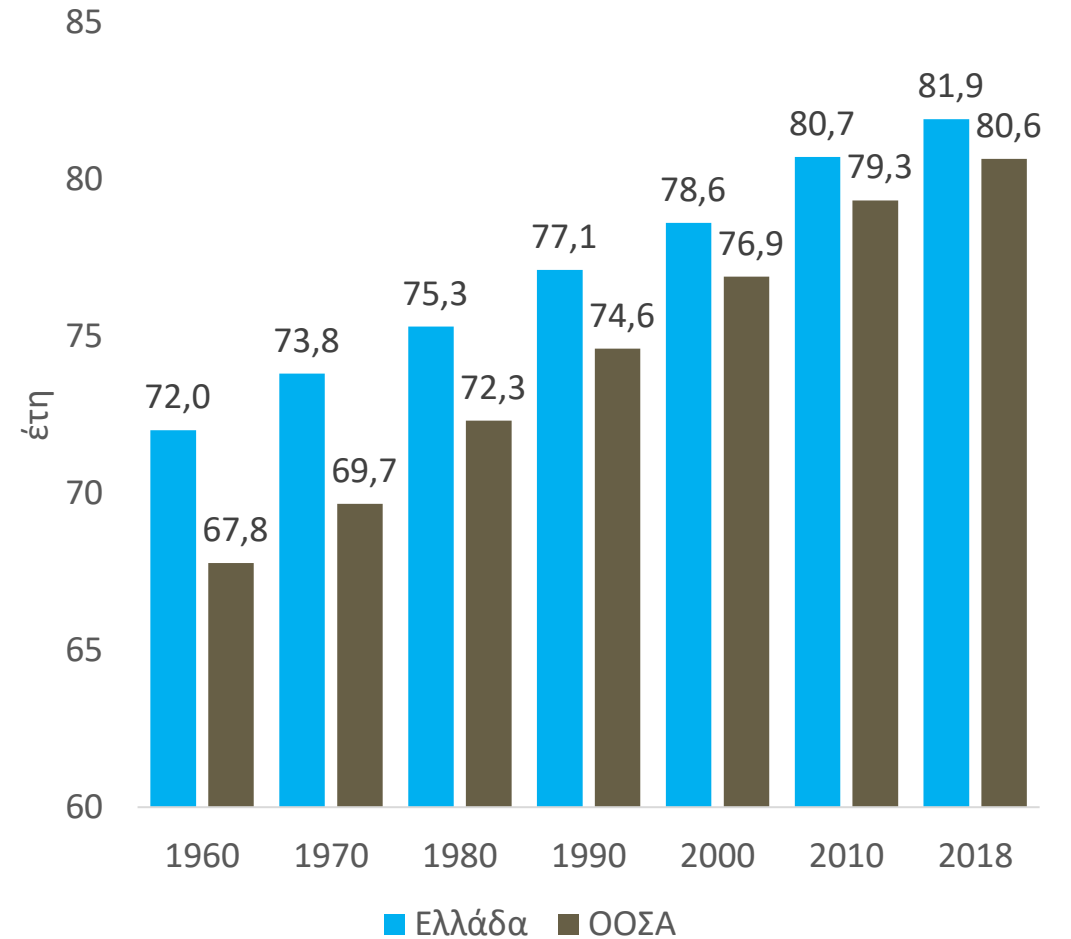
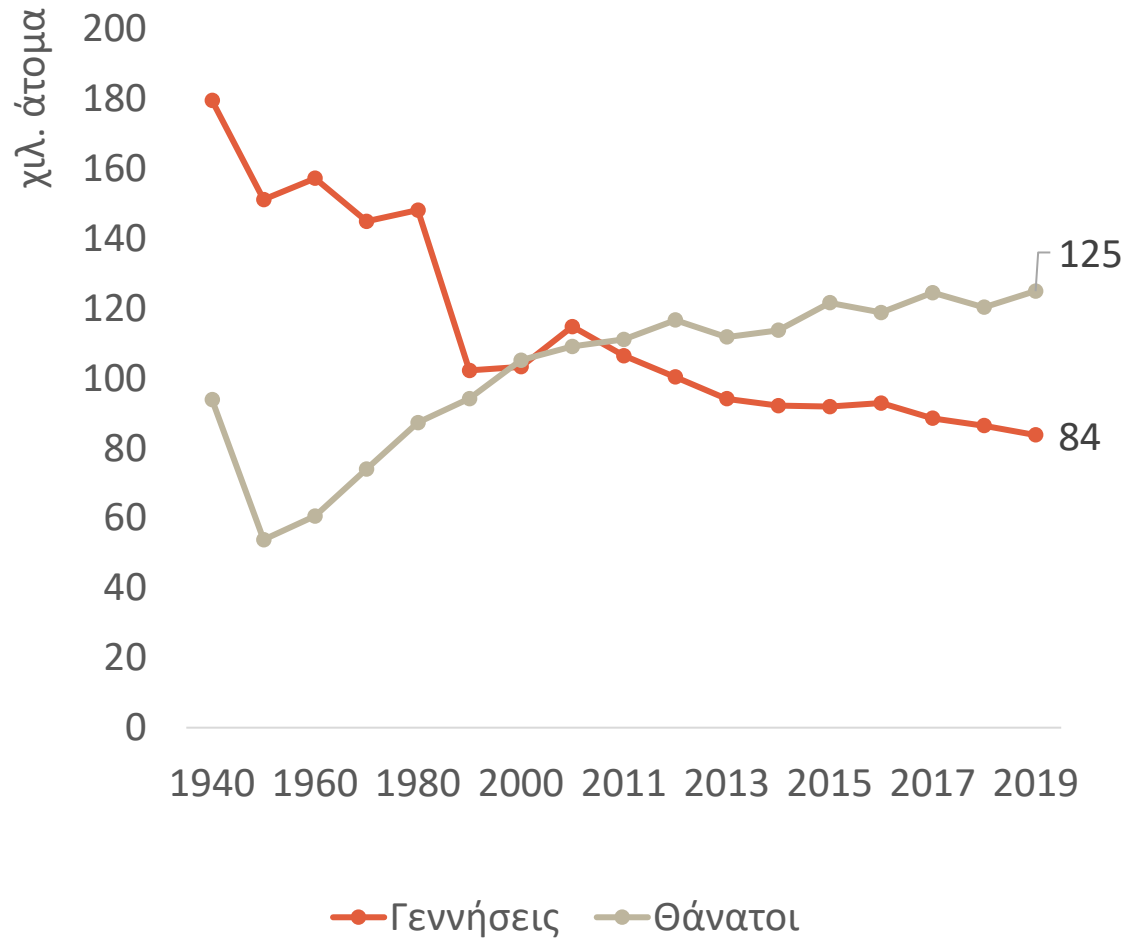
€1.850 δισεκ.

Νομισματική Πολιτική: Έκτακτο πρόγραμμα αγοράς στοιχείων ενεργητικού λόγω πανδημίας (PEPP)

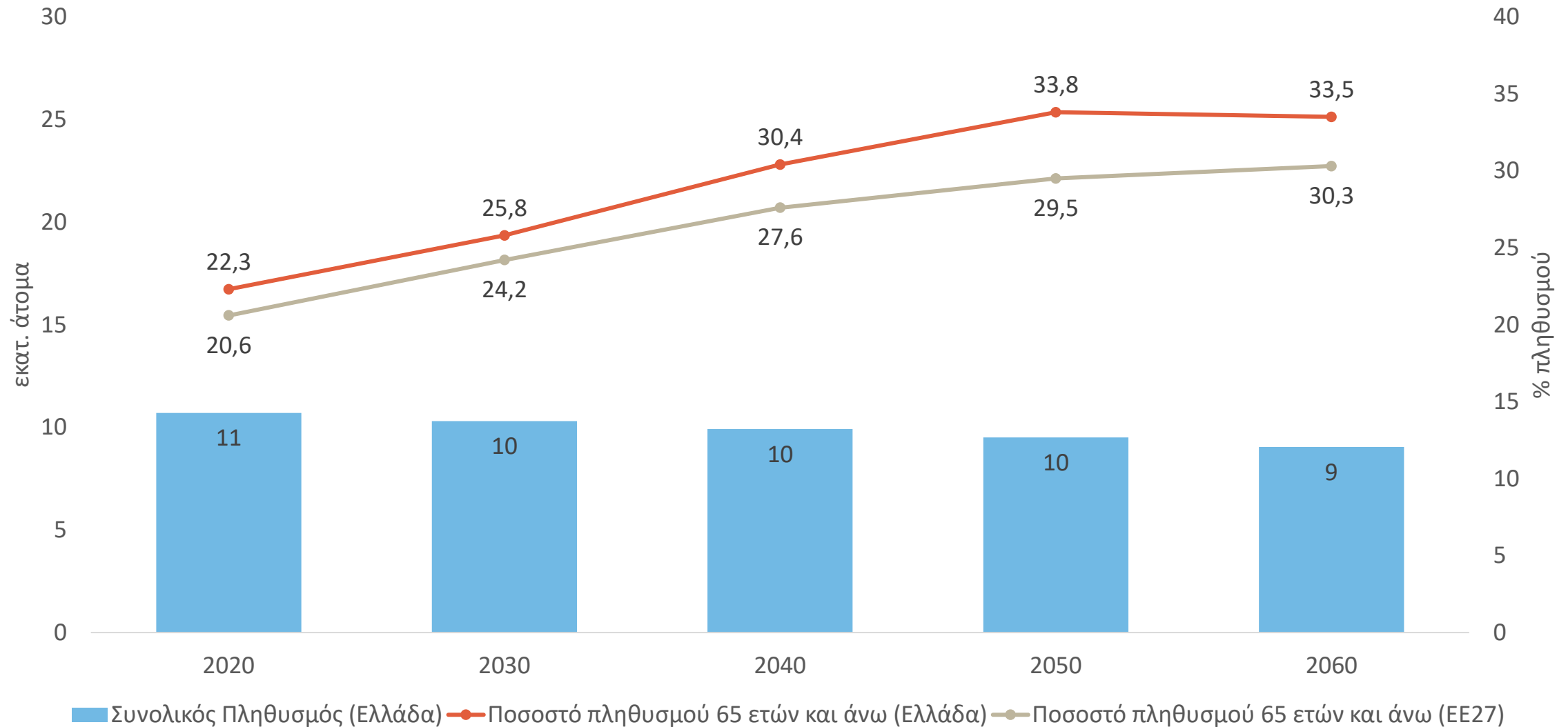
Προκλήσεις κλάδου φαρμάκου στην Ελλάδα

- Η χρήση της τεχνολογίας και της καινοτομίας και η αξιοποίηση των κλινικών δεδομένων των ασθενών: real world evidence data
- Οι δημογραφικές αλλαγές με την συνεχή γήρανση του πληθυσμού και την μείωση των γεννήσεων
- Η αύξηση στη ζήτηση για υπηρεσίες υγείας και θεραπείες από τους ασθενείς με σοβαρές και χρόνιες παθήσεις λόγω της διεύρυνσης του πληθυσμού μεγάλης ηλικίας
- Η ανακάλυψη νέων φαρμάκων και η εξατομικευμένη θεραπεία με επιλογή του κατάλληλου φαρμάκου, στη σωστή στιγμή και στον κατάλληλο ασθενή έχει αυξημένη αποτελεσματικότητα και εξοικονομεί πόρους για το σύστημα υγείας
- Η ανάγκη πιο ενεργούς και ουσιαστικής συμμετοχής των ασθενών στη λήψη αποφάσεων και στη διαμόρφωση της φαρμακευτικής πολιτικής

Μείωση γεννήσεων και αύξηση θανάτων το 2019: Αύξηση προσδόκιμου επιβίωσης κατά σχεδόν 10 χρόνια την περίοδο 1960-2018

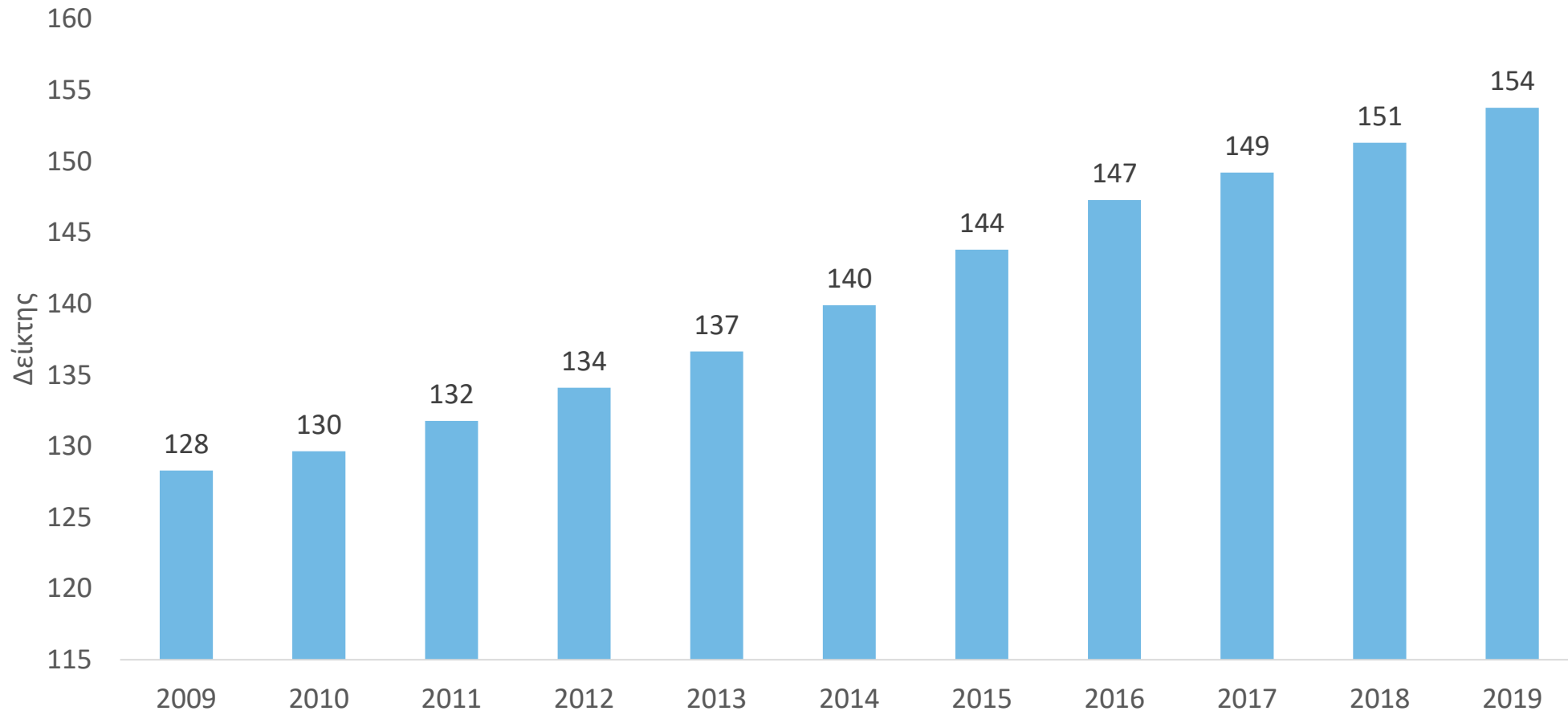
Εκτίμηση για μείωση πληθυσμού. 1/3 των πολιτών άνω των 65 ετών το 2060

Δείκτης γήρανσης: αυξητική τάση λόγω αύξησης ηλικιωμένων και μείωσης γεννήσεων

ΔΕΙΚΤΗΣ ΓΗΡΑΝΣΗΣ

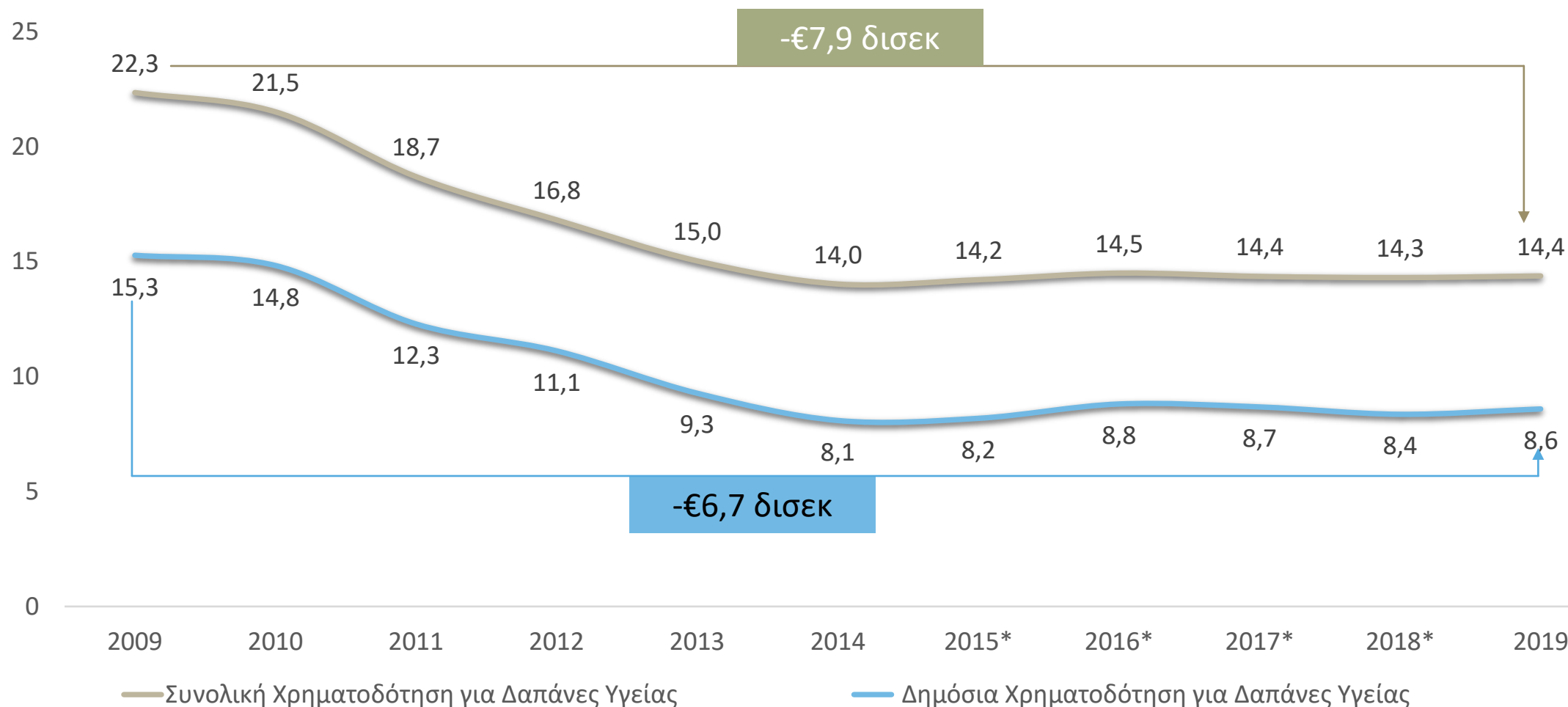
(πληθυσμός ηλικίας 65 ετών και άνω προς τον πληθυσμό ηλικίας 0-14 ετών)

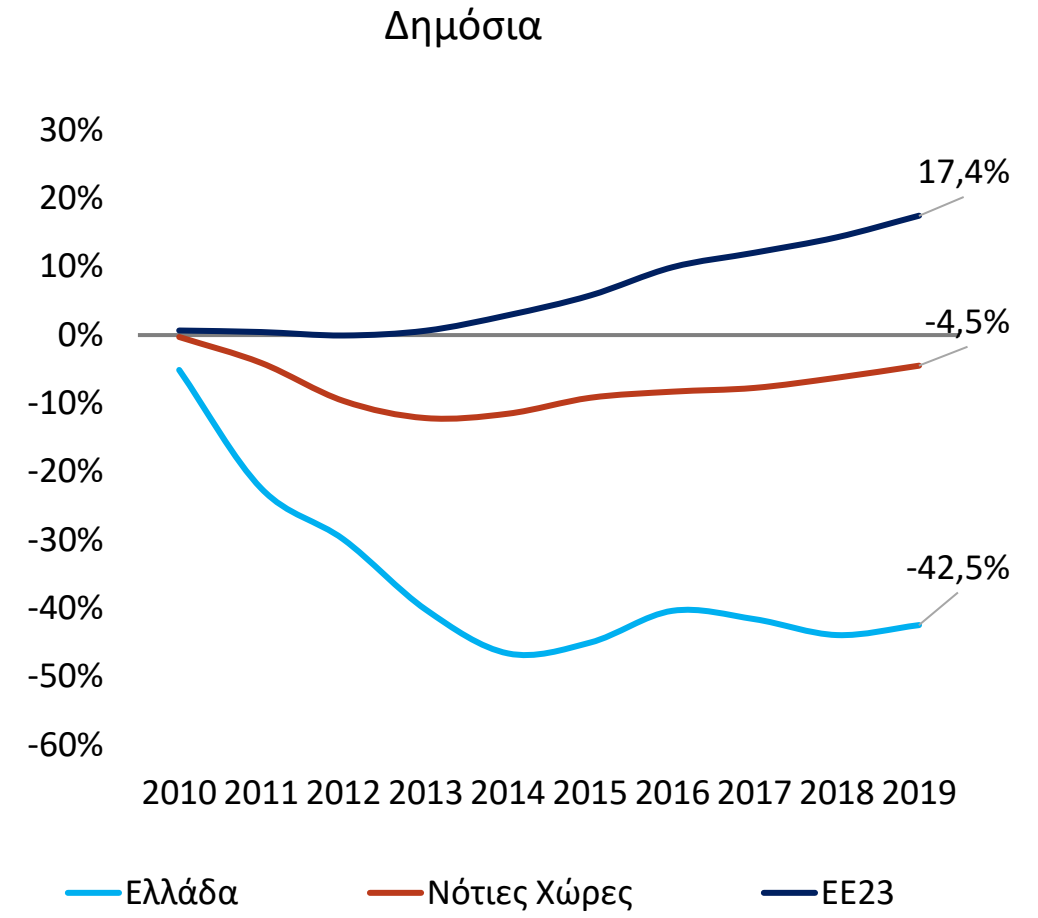
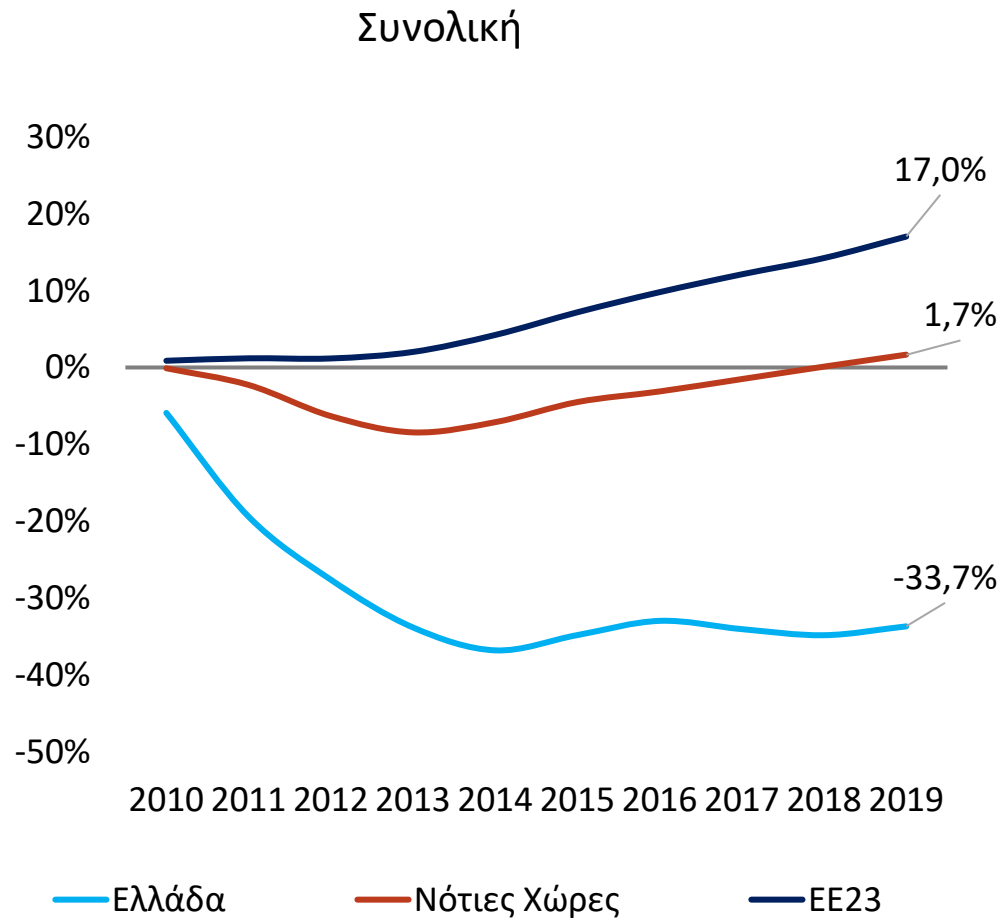

Στα 14,4 δισ. ευρώ η συνολική χρηματοδότηση για δαπάνες υγείας (6,7 δισ. € η δημόσια)

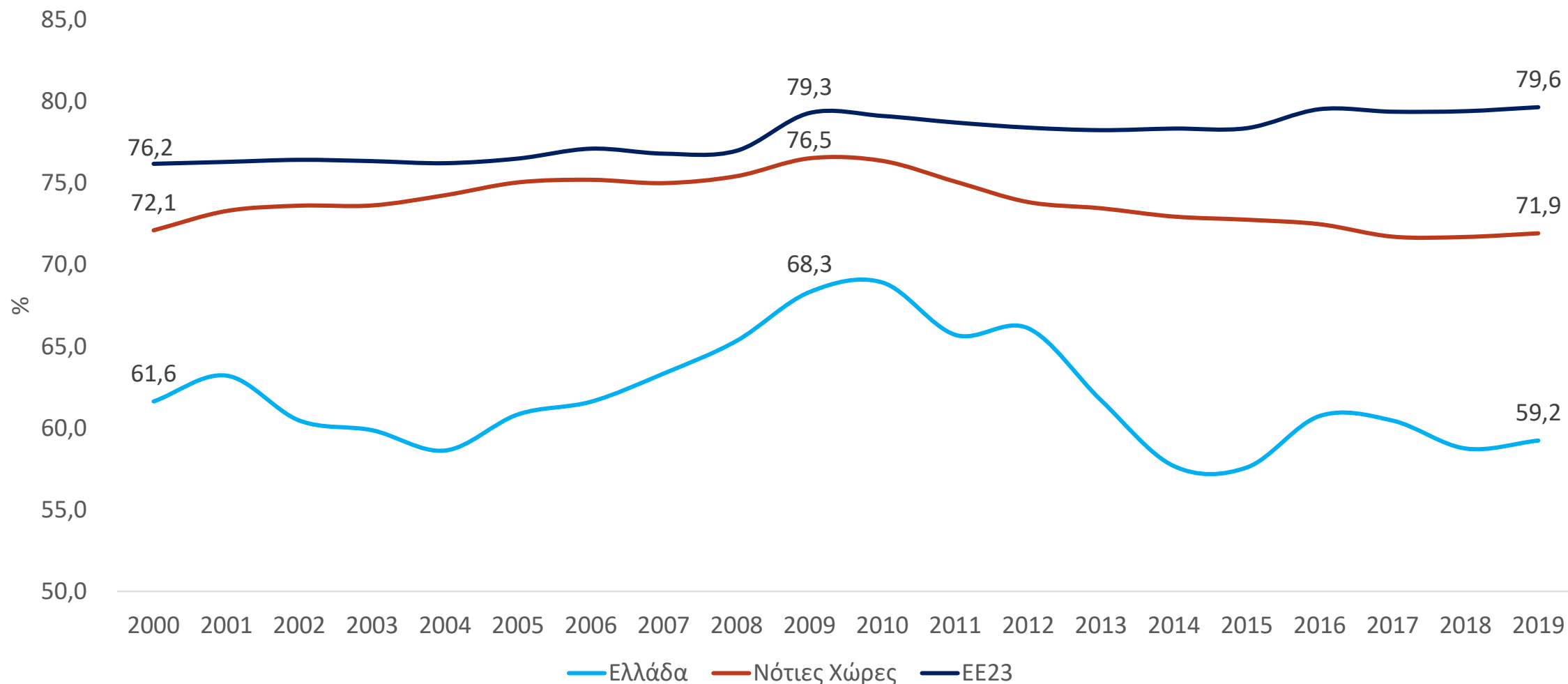
δισεκ. ευρώ

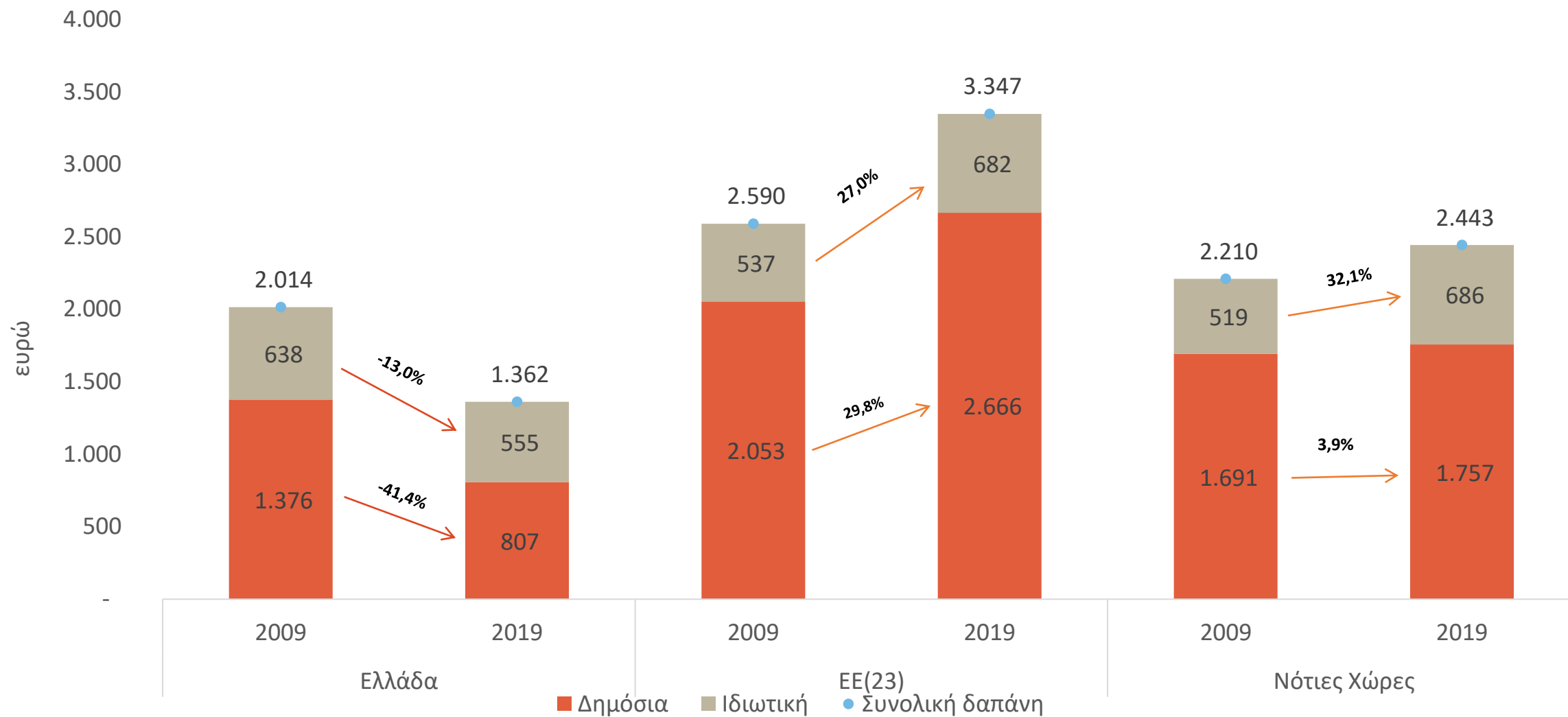
Σημαντική υποχώρηση στη χρηματοδότηση για δαπάνες υγείας (%) στην Ελλάδα-αύξηση στην ΕΕ (σε σχέση με έτος βάσης 2010)

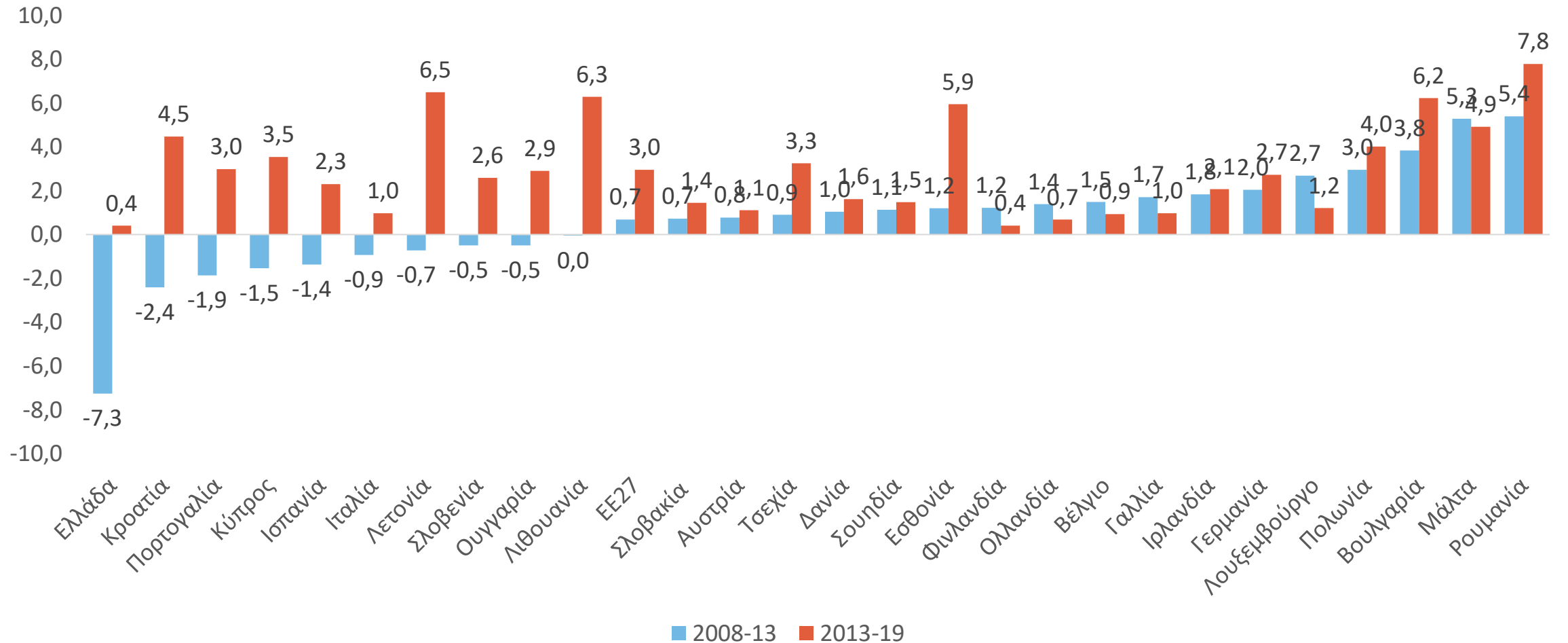
Χαμηλότερη συνεισφορά της δημόσιας Χρηματοδότηση δαπανών υγείας Ελλάδα 2000-2019 (% συνόλου χρηματοδότησης)

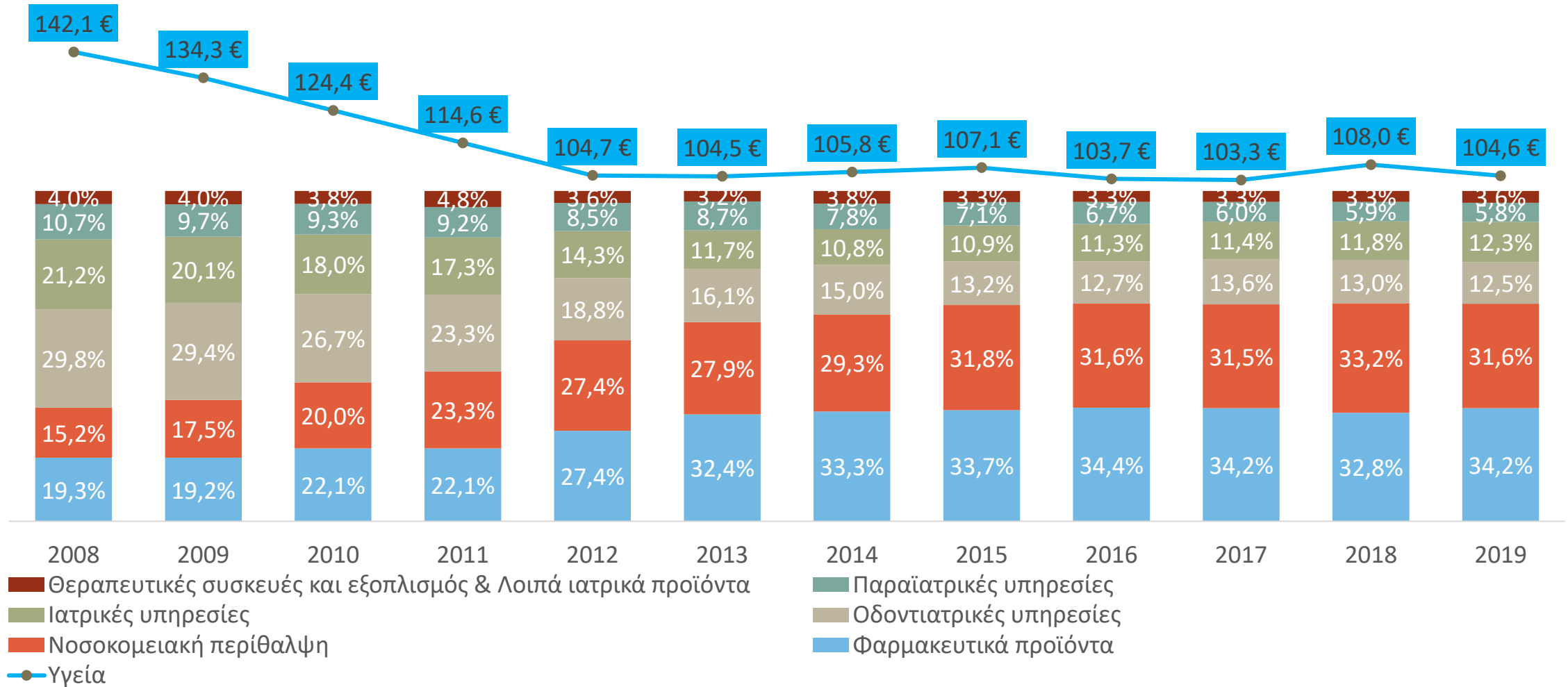
Υποχώρηση της κατά κεφαλή δαπάνη υγείας στην Ελλάδα έναντι αύξησης σε ΕΕ23 και Νότιες Χώρες (2009-2019)

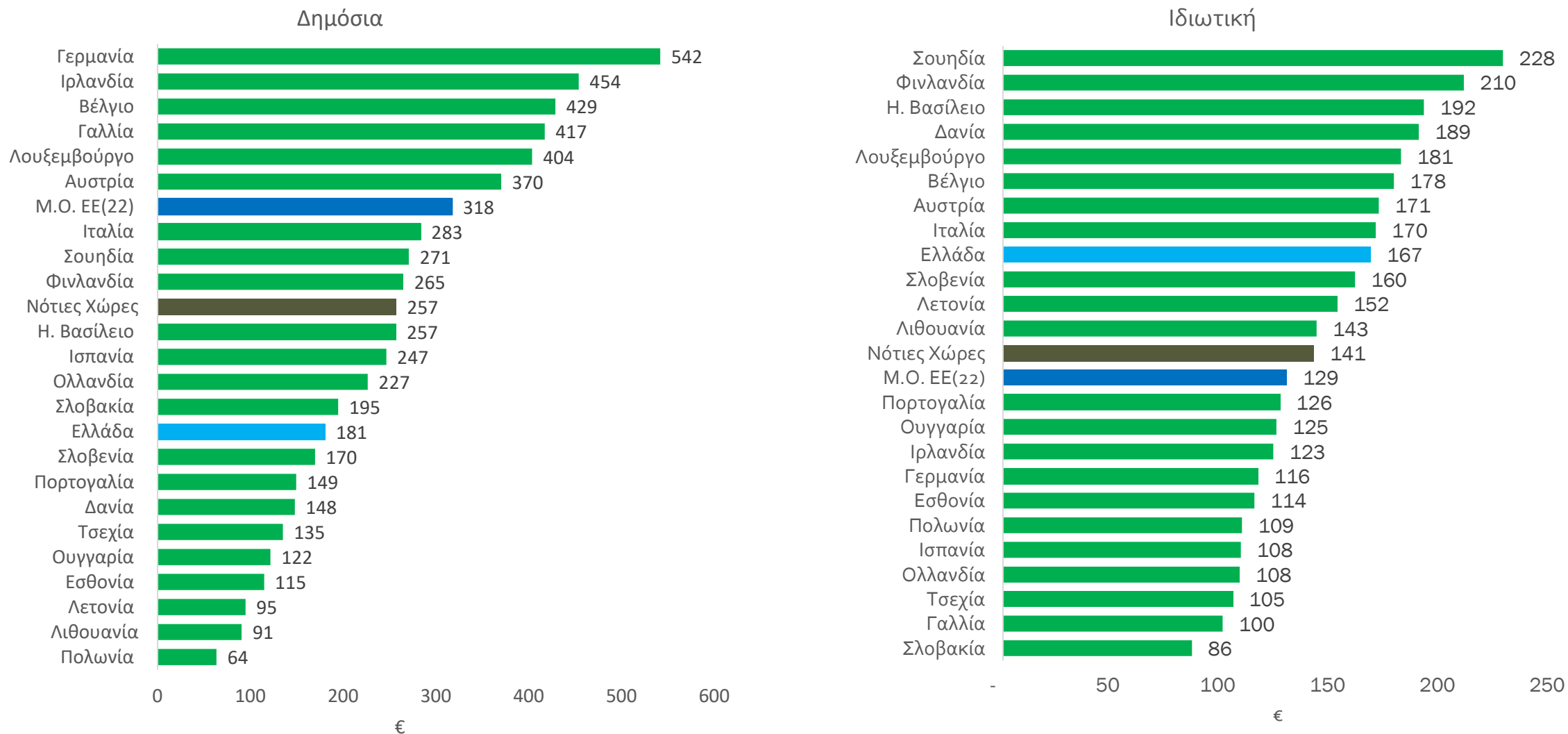
2008-2013: η μεγαλύτερη μείωση σε κατά κεφαλήν δαπάνη υγείας (-7,3%) μεταξύ των χωρών του ΟΟΣΑ

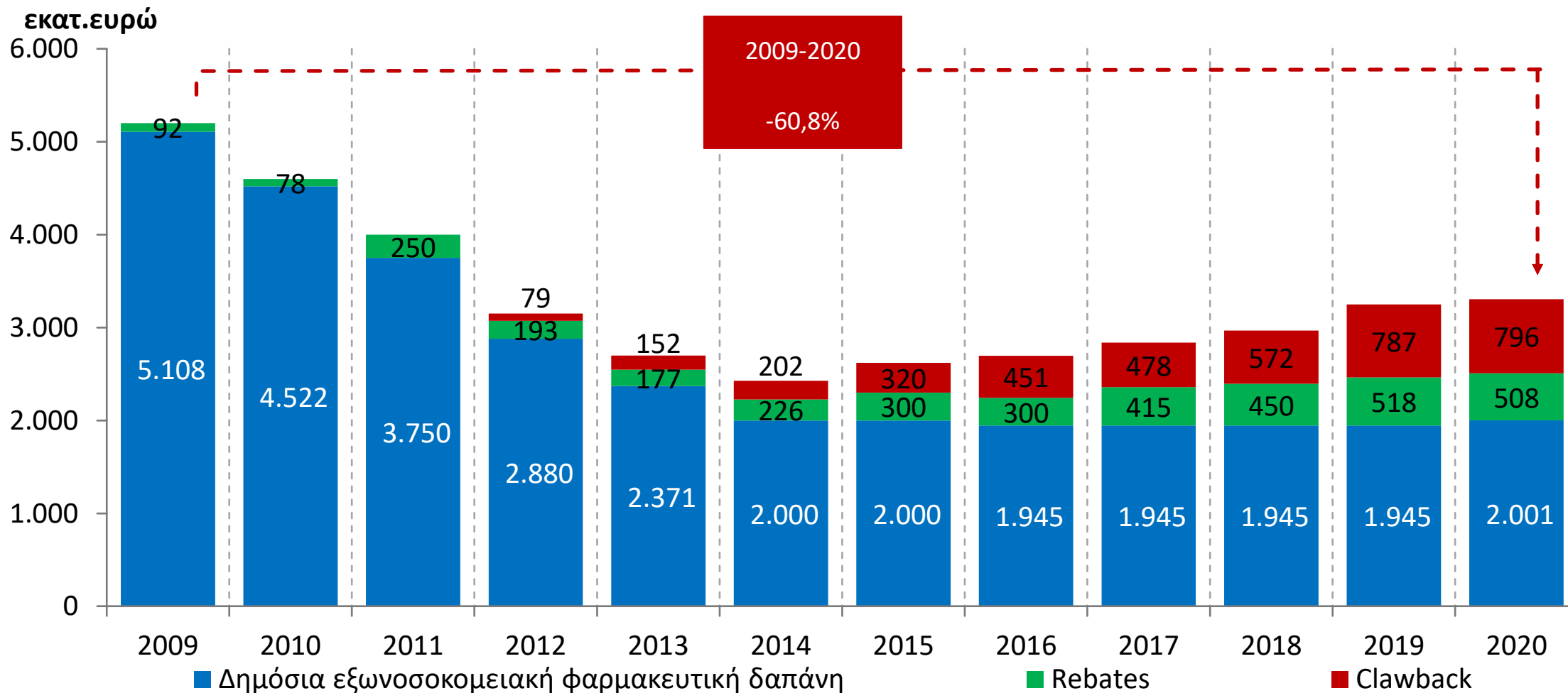
Στα €105 η μηνιαία δαπάνη υγείας νοικοκυριών: 34,2% φαρμακευτική περίθαλψη και 33,2% σε κάλυψη νοσοκομειακών αναγκών

Χαμηλότερη του ευρωπαϊκού μέσου όρου η δημόσια κατά κεφαλήν δαπάνη για φαρμακευτικά και άλλα υγειονομικά αναλώσιμα (2018): υψηλότερα από το μ.ο. η ιδιωτική

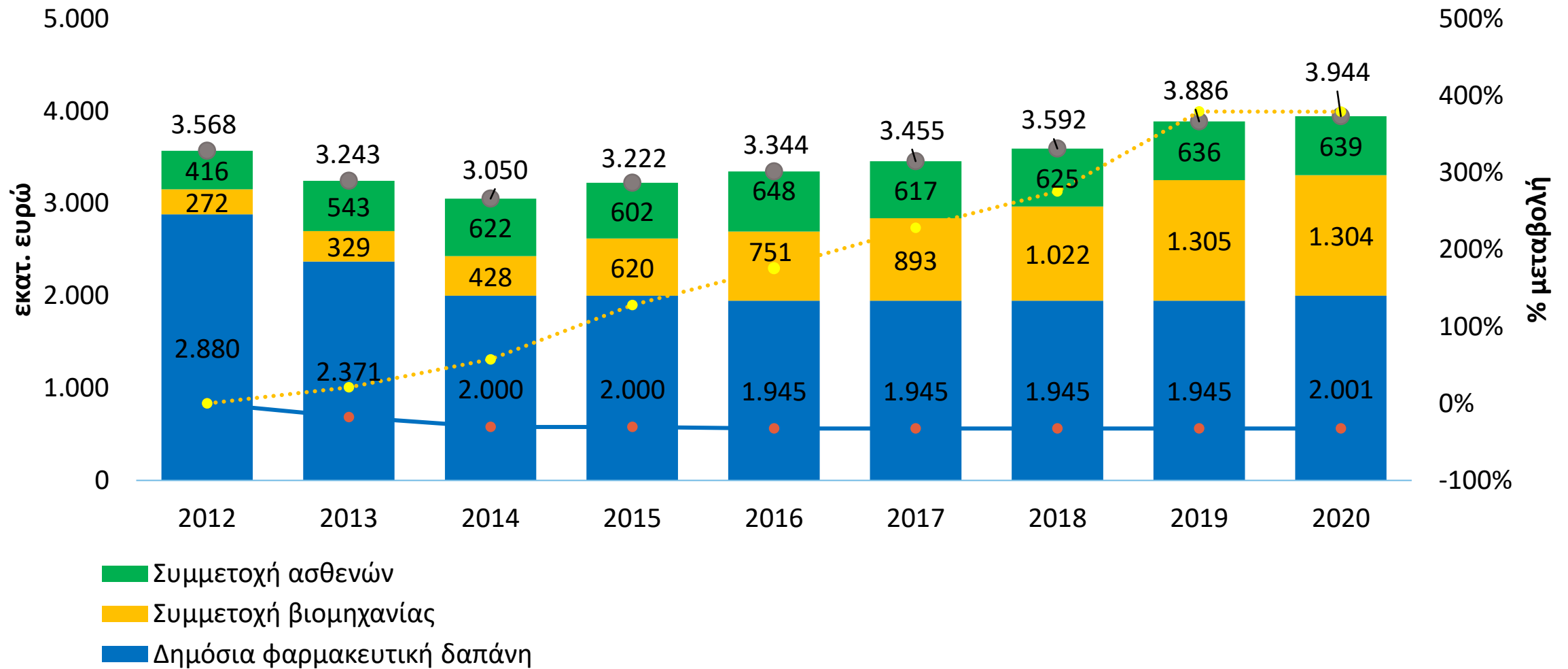

Μείωση -60,8% στην δημόσια εξωνοσοκομειακή φαρμακευτική δαπάνη (εξαιρ. συμμετοχής ασθενών) από 2009: αύξηση συμμετοχής βιομηχανίας στο €1,3 δισεκ.

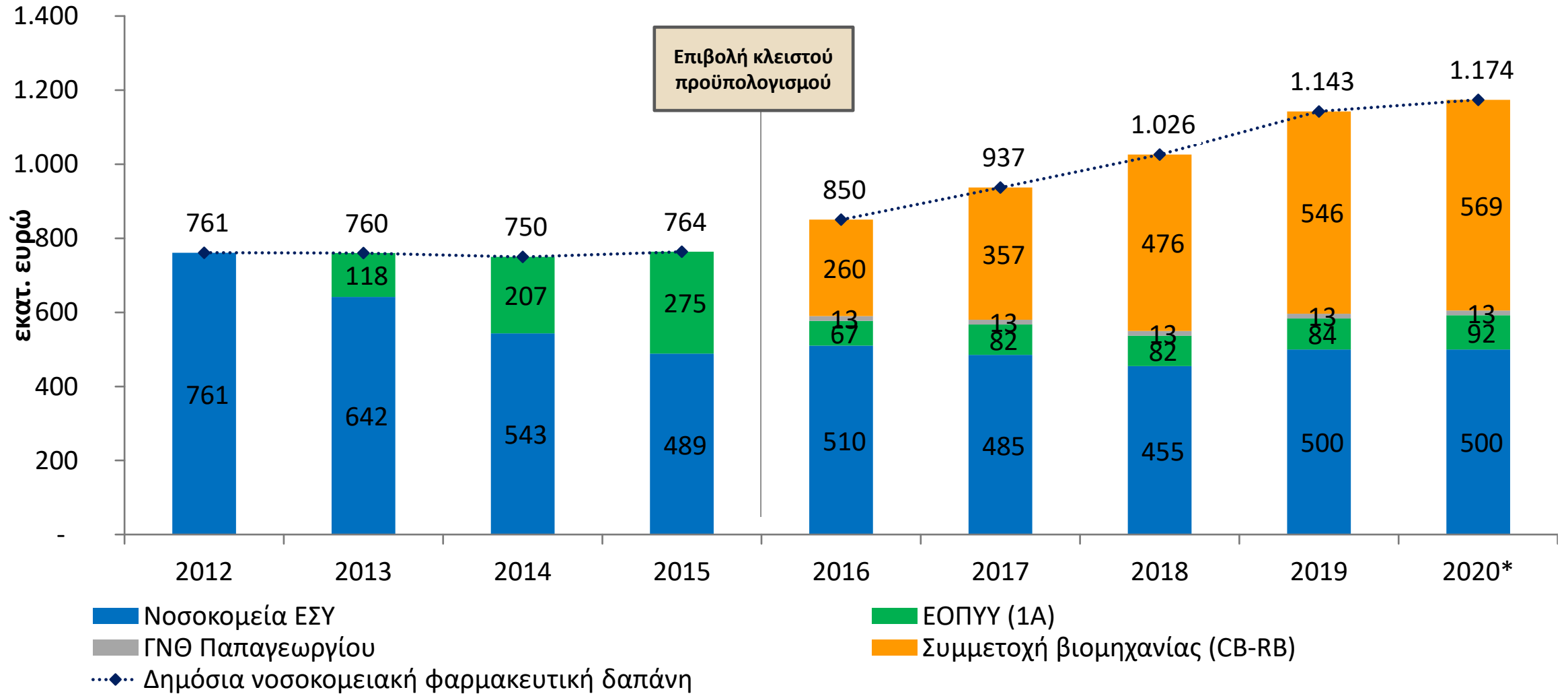

Ξεπέρασε τα €3,9 δισεκ. η εξωνοσοκομειακή φαρμακευτική δαπάνη (2020), με 379% αύξηση συμμετοχής της βιομηχανίας από το 2012

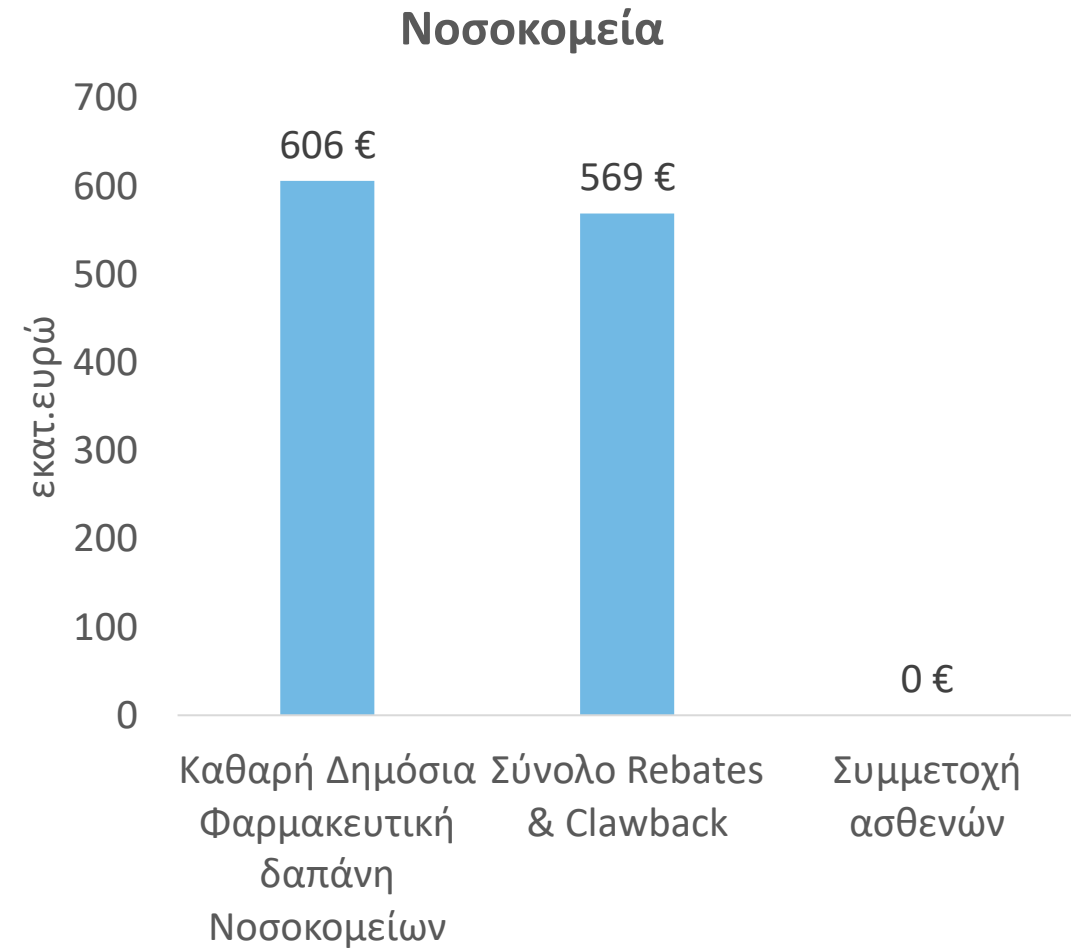
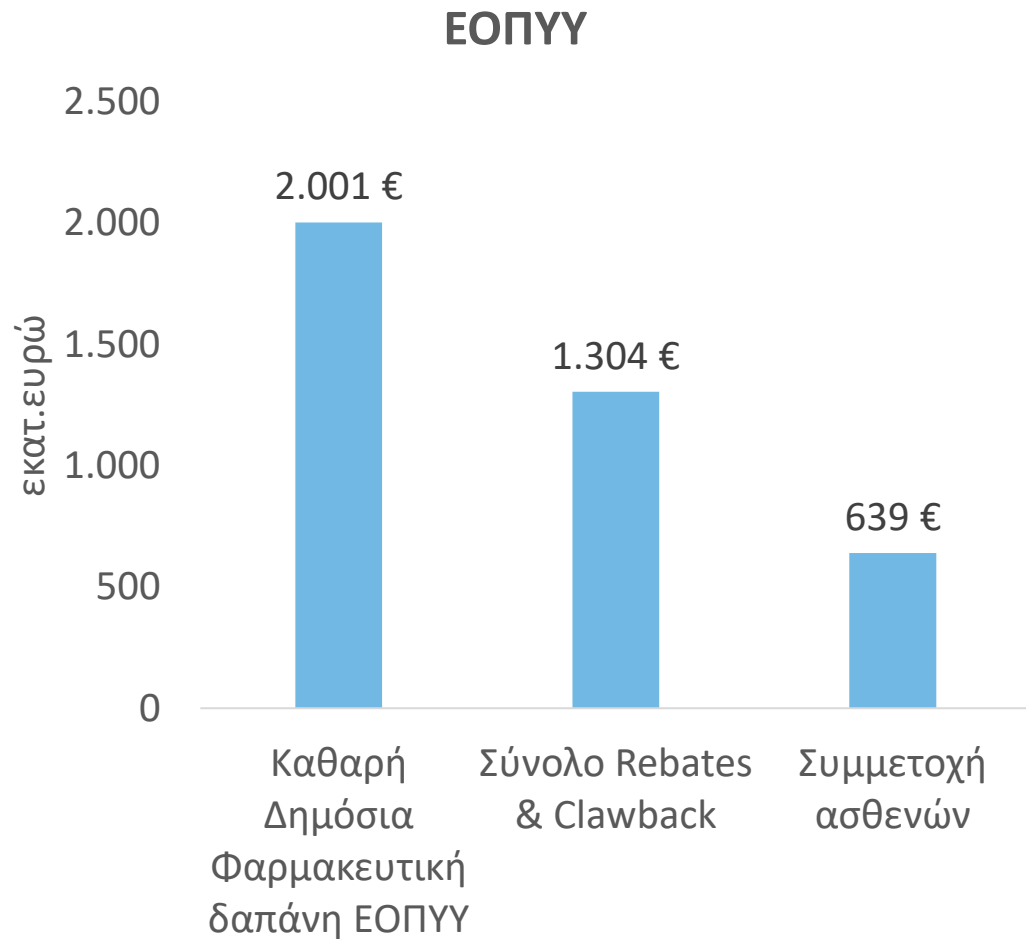

Μειωμένη κατά -44% το 2019 σε σχέση με το 2015 η δημόσια νοσοκομειακή φαρμακευτική δαπάνη με αύξηση συμμετοχής βιομηχανίας

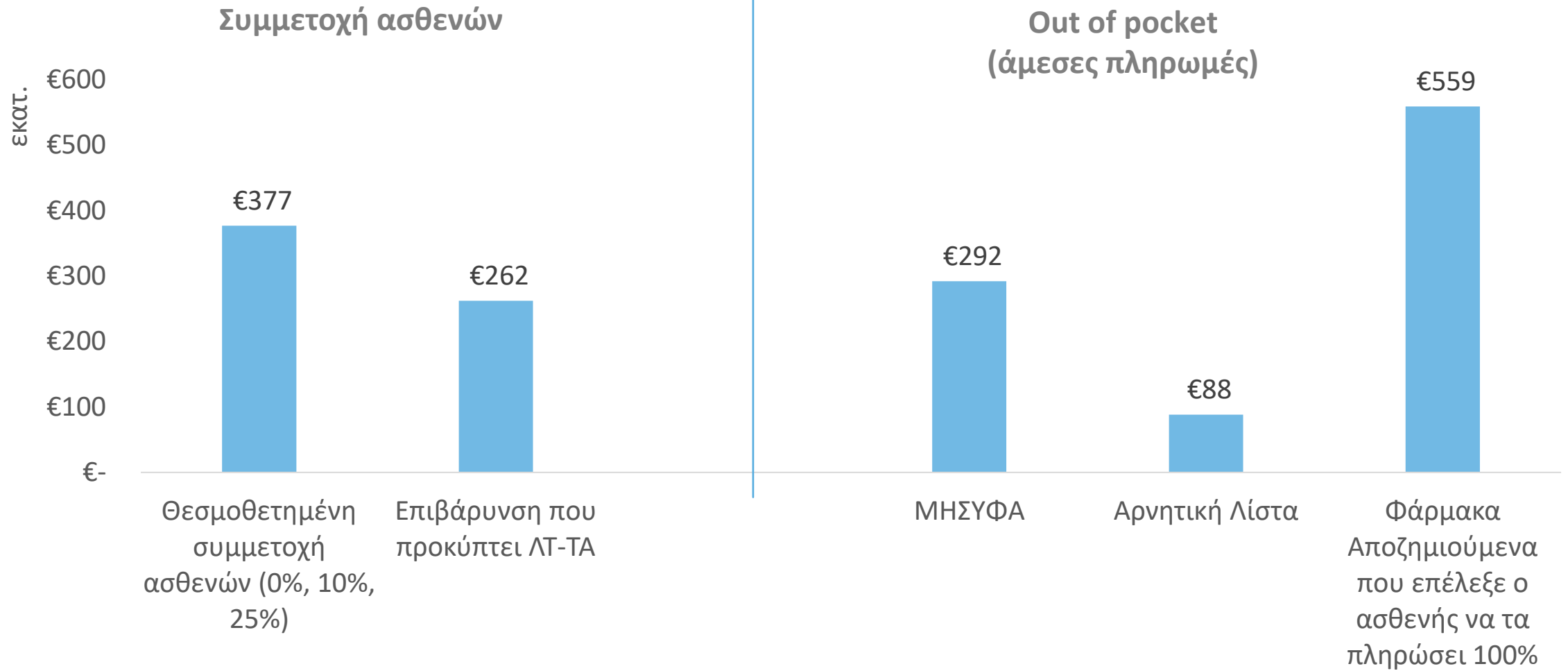

Πηγή: ΕΟΠΥΥ 2012-2020, ESY.net 2012-2015, επεξεργασία στοιχείων ΙΟΒΕ-ΣΦΕΕ. Σημείωση: Εκτίμηση 2019 για συμμετοχή βιομηχανίας. Τα δεδομένα για ΕΟΠΥΥ (1Α) περιλαμβάνουν και το 29 Αρεταίιο. Η συμμετοχή της βιομηχανίας περιλαμβάνει τις αυτόματες επιστροφές, τις υποχρεωτικές και τις εθελοντικές εκπτώσεις.

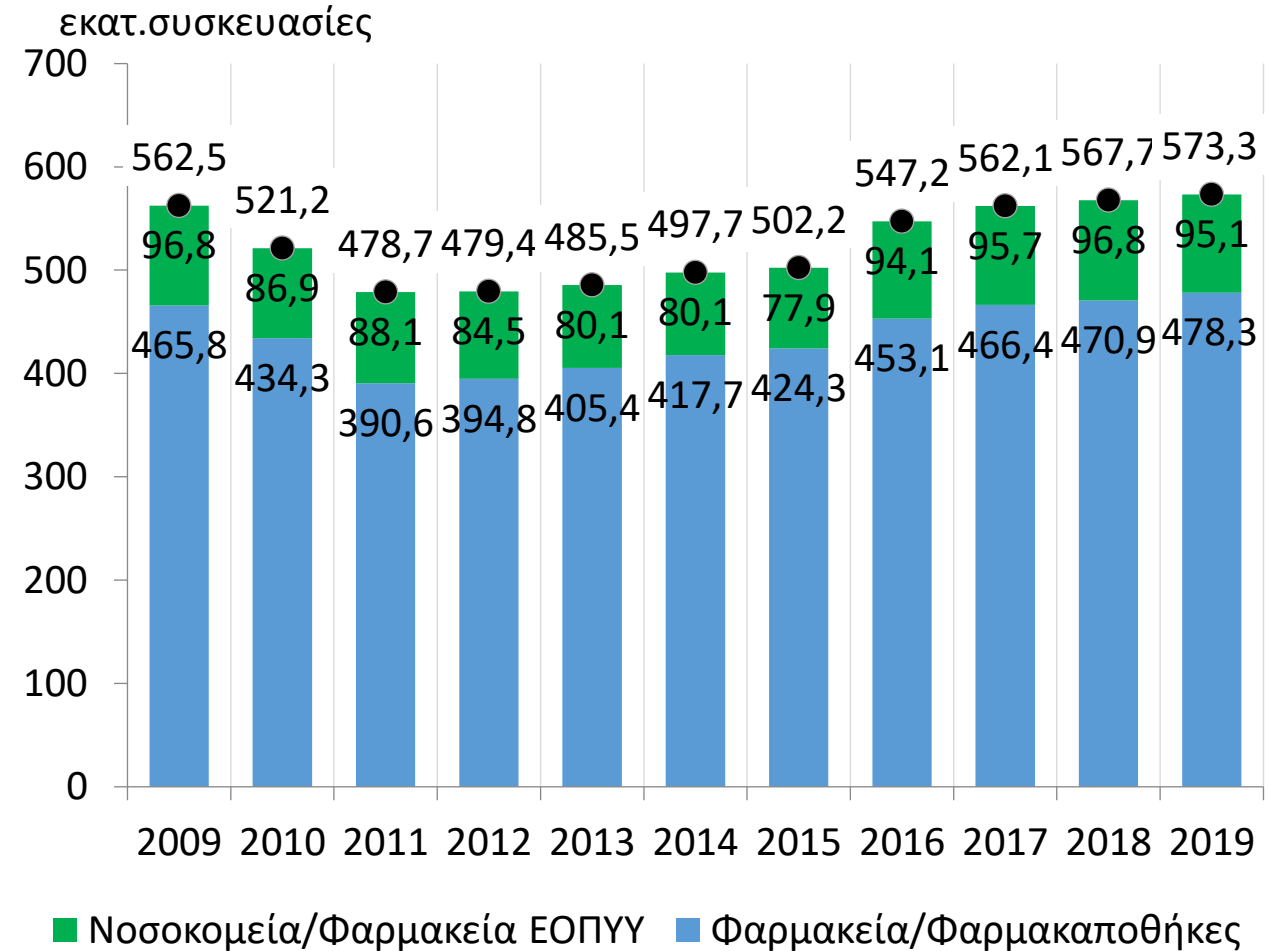
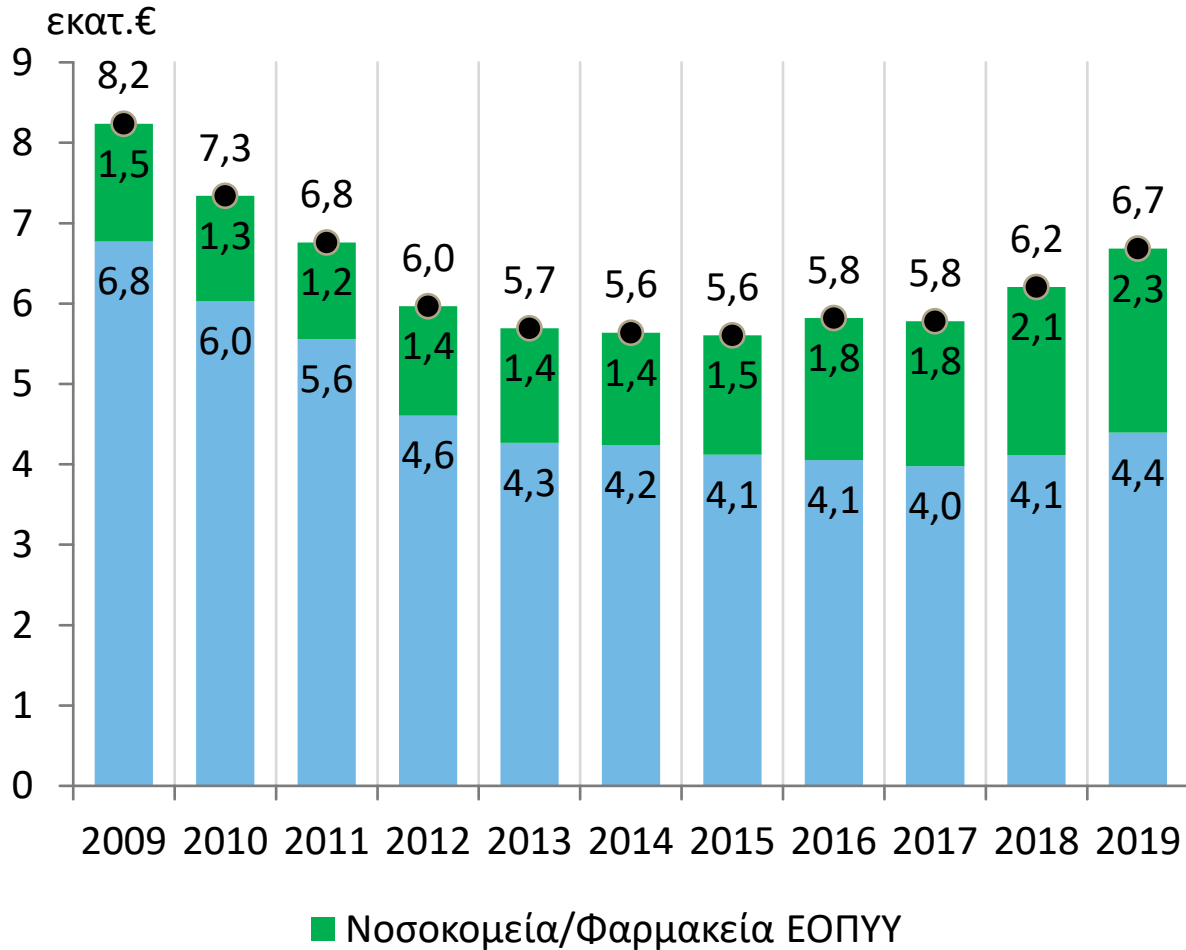
Στα 639 εκατ. € η συμμετοχή ασθενών στην αποζημιούμενη αγορά (2020)

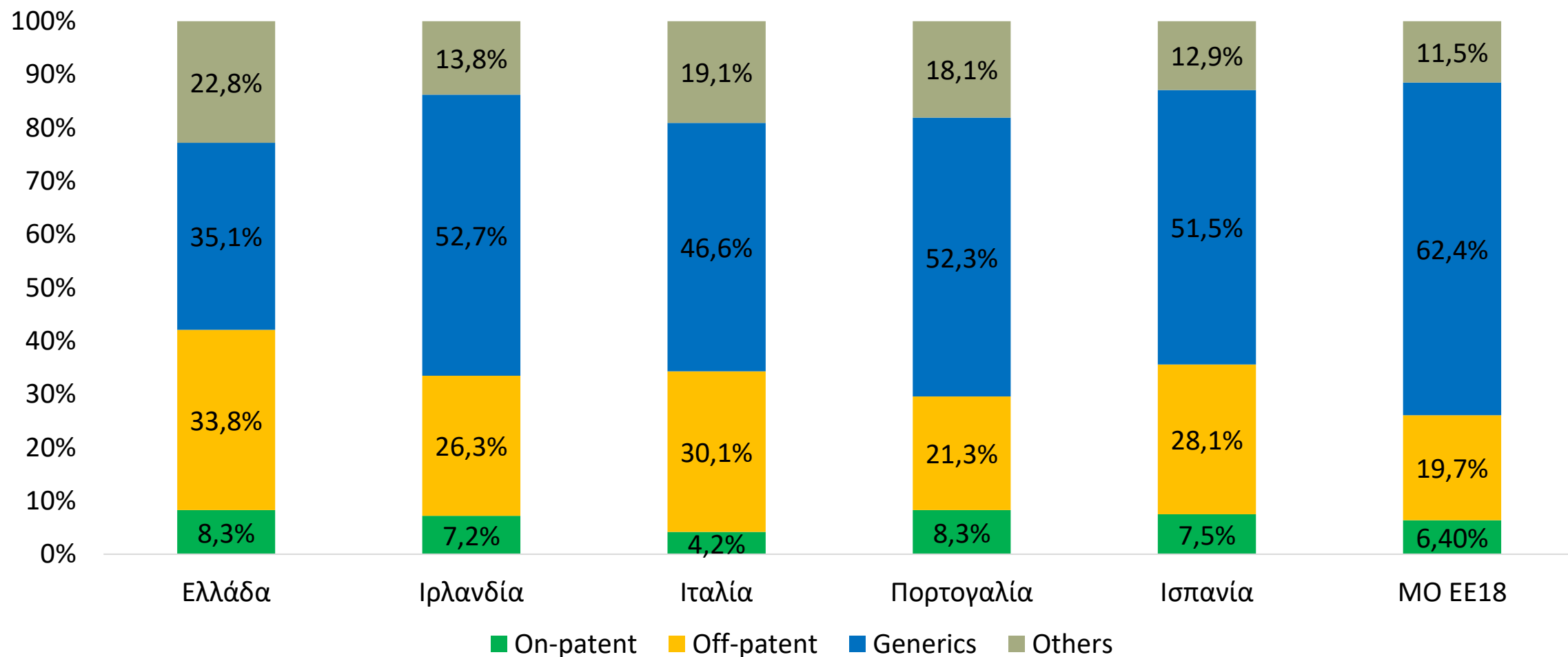
Συνολική Ιδιωτική Φαρμακευτική Δαπάνη (2020)

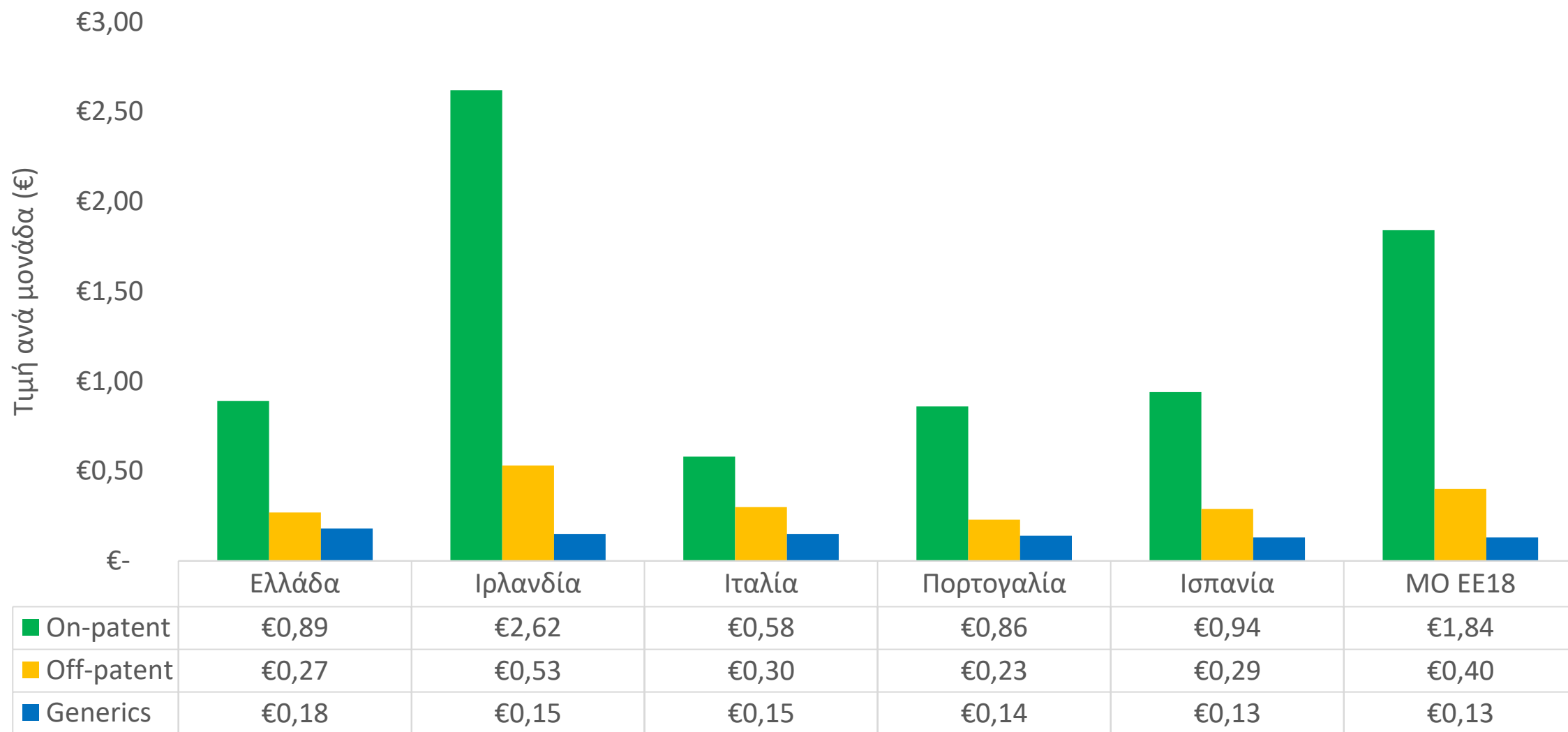
Αυξημένες πωλήσεις φαρμάκων σε αξία (σε δισεκ.€) και σε όγκο (εκατ. συσκευασίες) - Ελλάδα το 2019

Διείσδυση φαρμάκων με βάση καθεστώς προστασίας ΕΕ18, 2020 (σε όγκο): 1 στα 3 γενόσημο

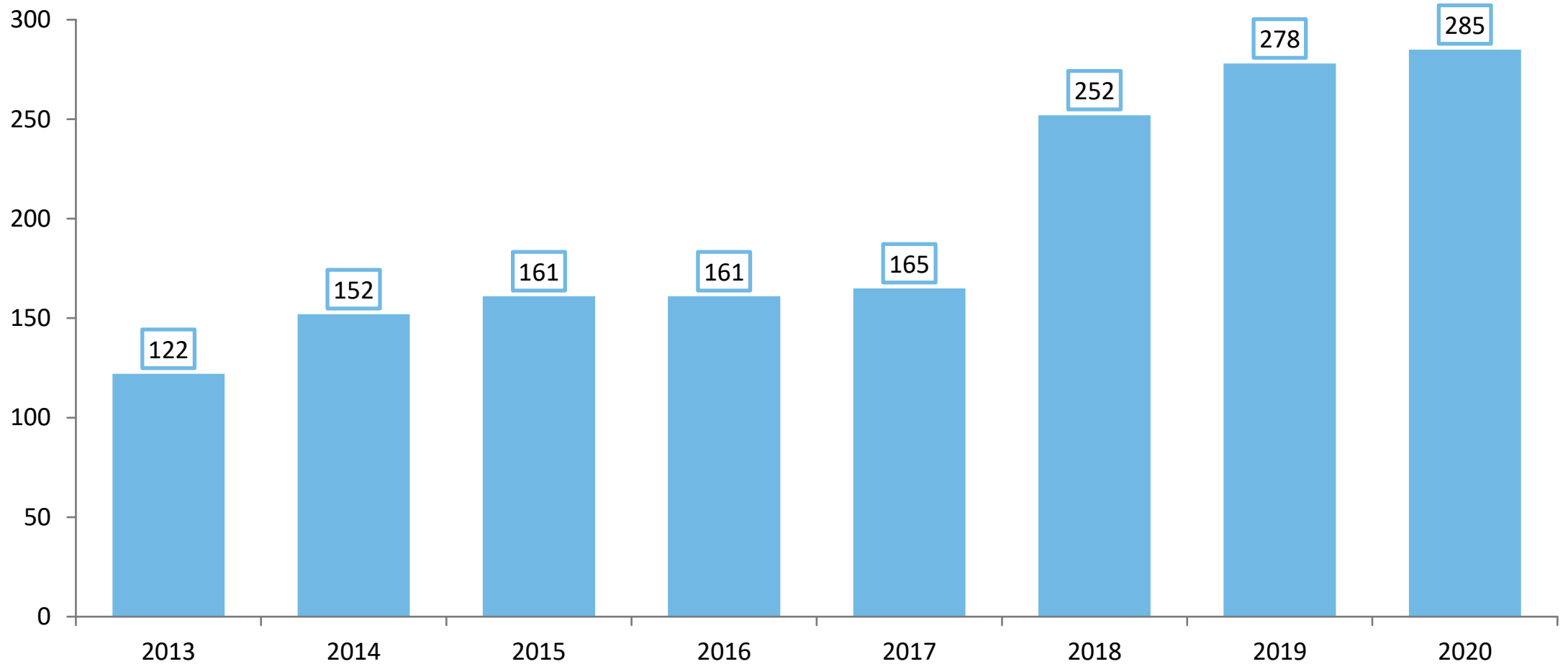

Τιμολόγηση φαρμάκων με βάση το καθεστώς προστασίας ΕΕ18, 2020 (€ ανά μονάδα)

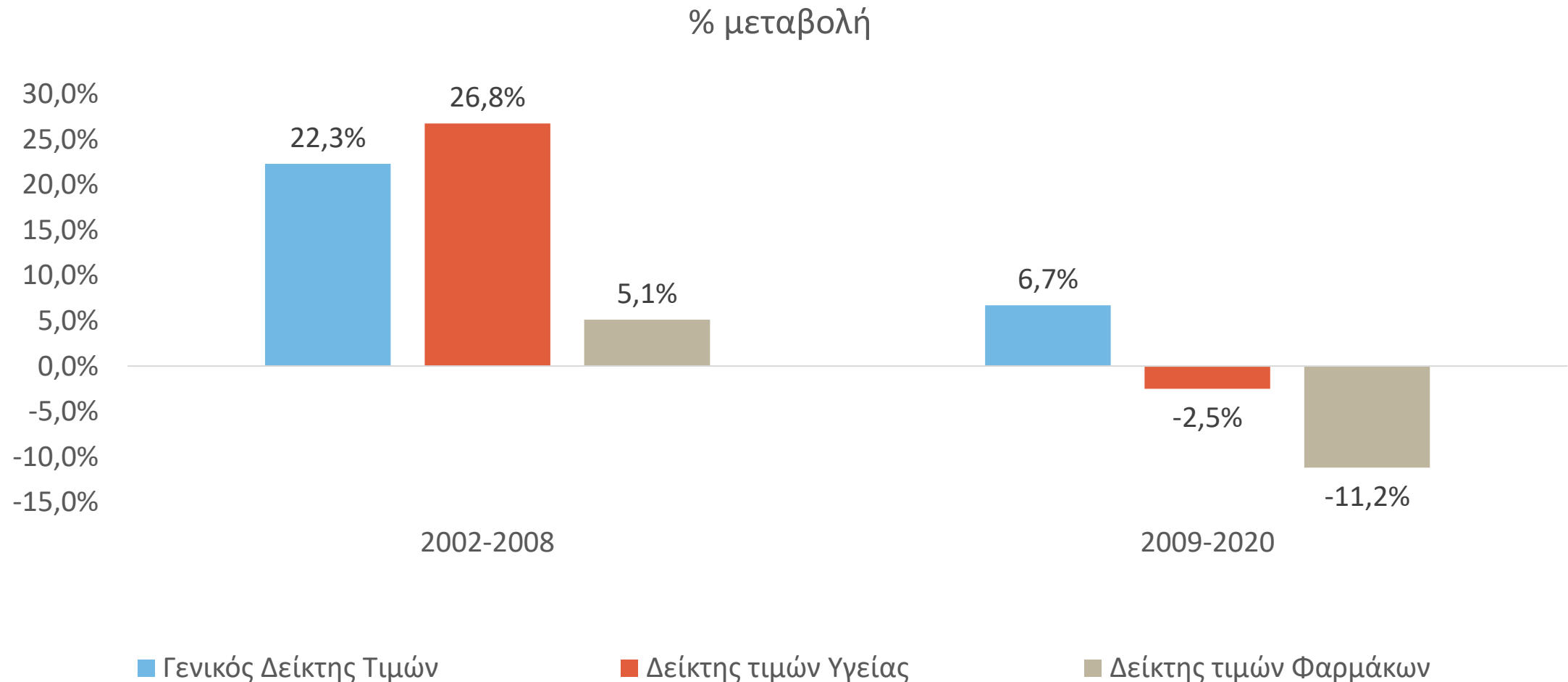
Ανοδικά κινείται η αγορά των ΜΗ.ΣΥ.ΦΑ. από το 2017 και μετά σε αξία (σε εκατ. €)

εκατ. €

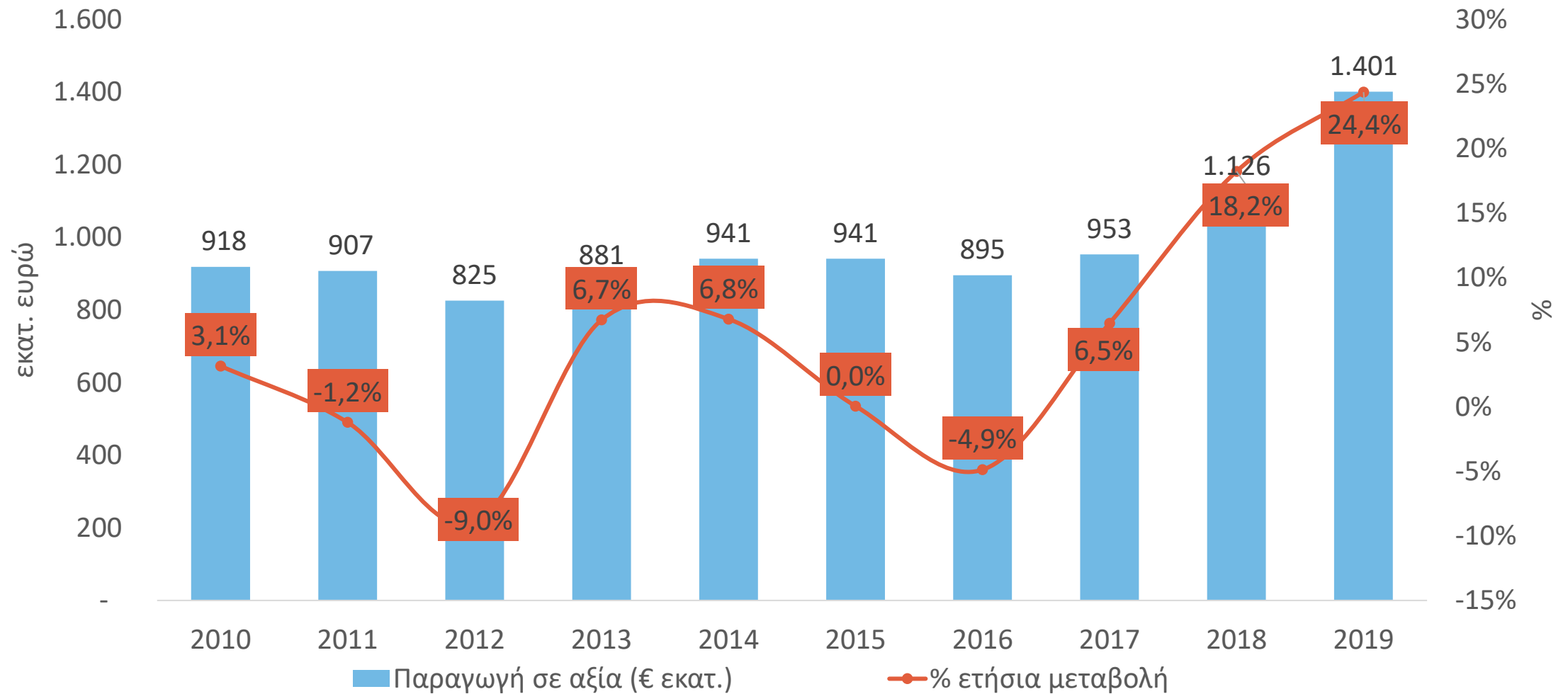

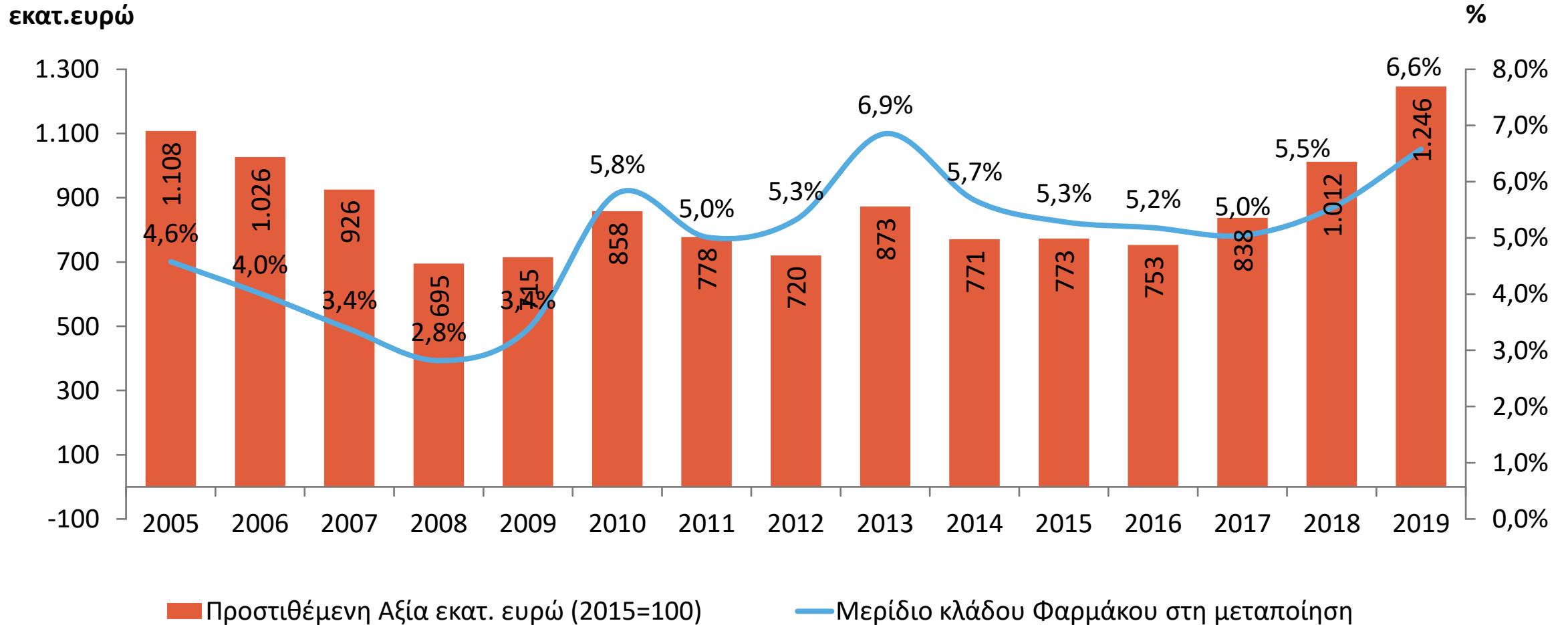
Την περίοδο 2009-2020 οι τιμές των φαρμάκων είναι μειωμένες κατά 11,2%, έναντι 2,5% στον τομέα της υγείας

Ξεπέρασε τα €1,4 δισεκ. το 2019 η παραγωγή, αυξημένη κατά 52% σε σύγκριση με το 2010

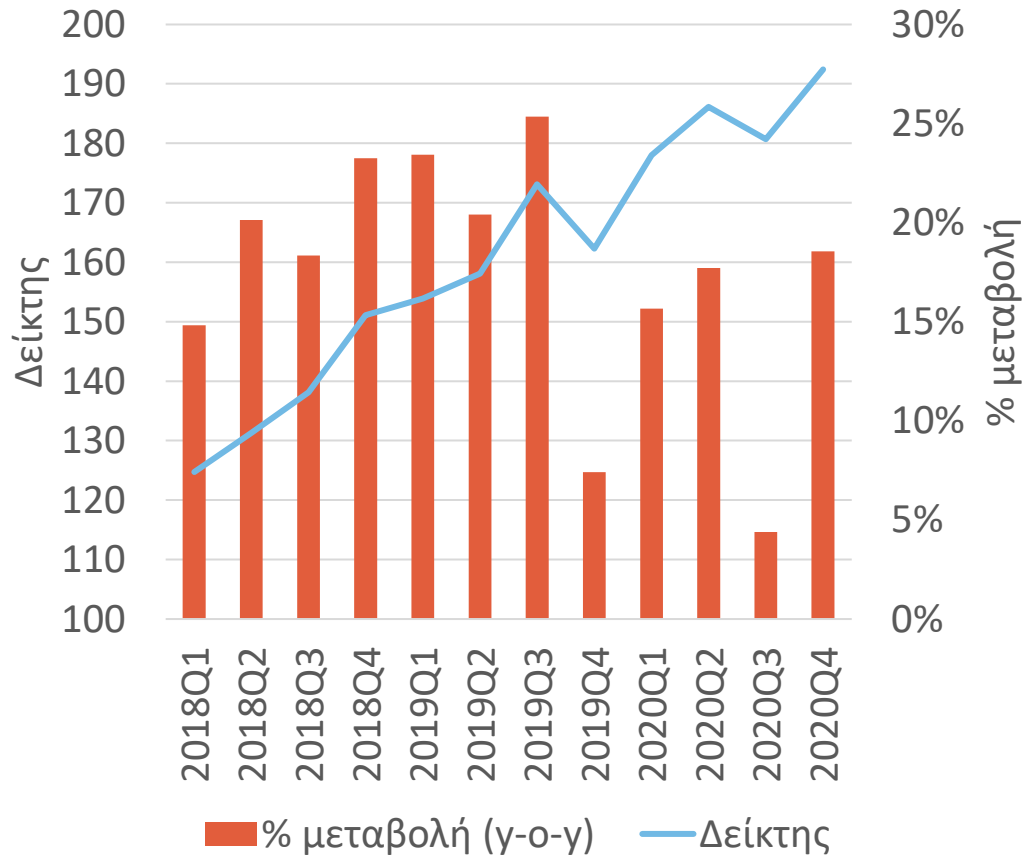
Η προστιθέμενη αξία διαμορφώθηκε στα €1,2 δισεκ.: 6,6% της συνολικής προστιθέμενης αξίας της μεταποίησης

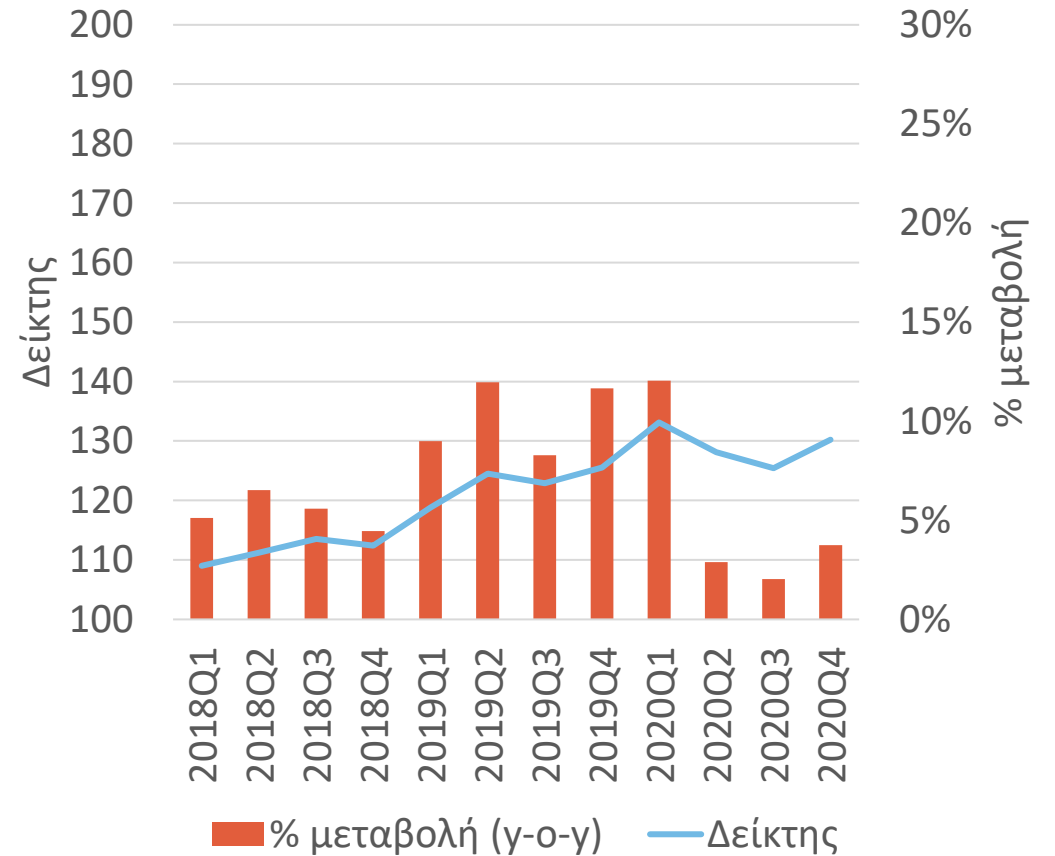
Σημαντική αύξηση του δείκτη παραγωγής φαρμάκων τα τελευταία χρόνια

Δείκτης βιομηχανικής παραγωγής φαρμάκου (2015=100)

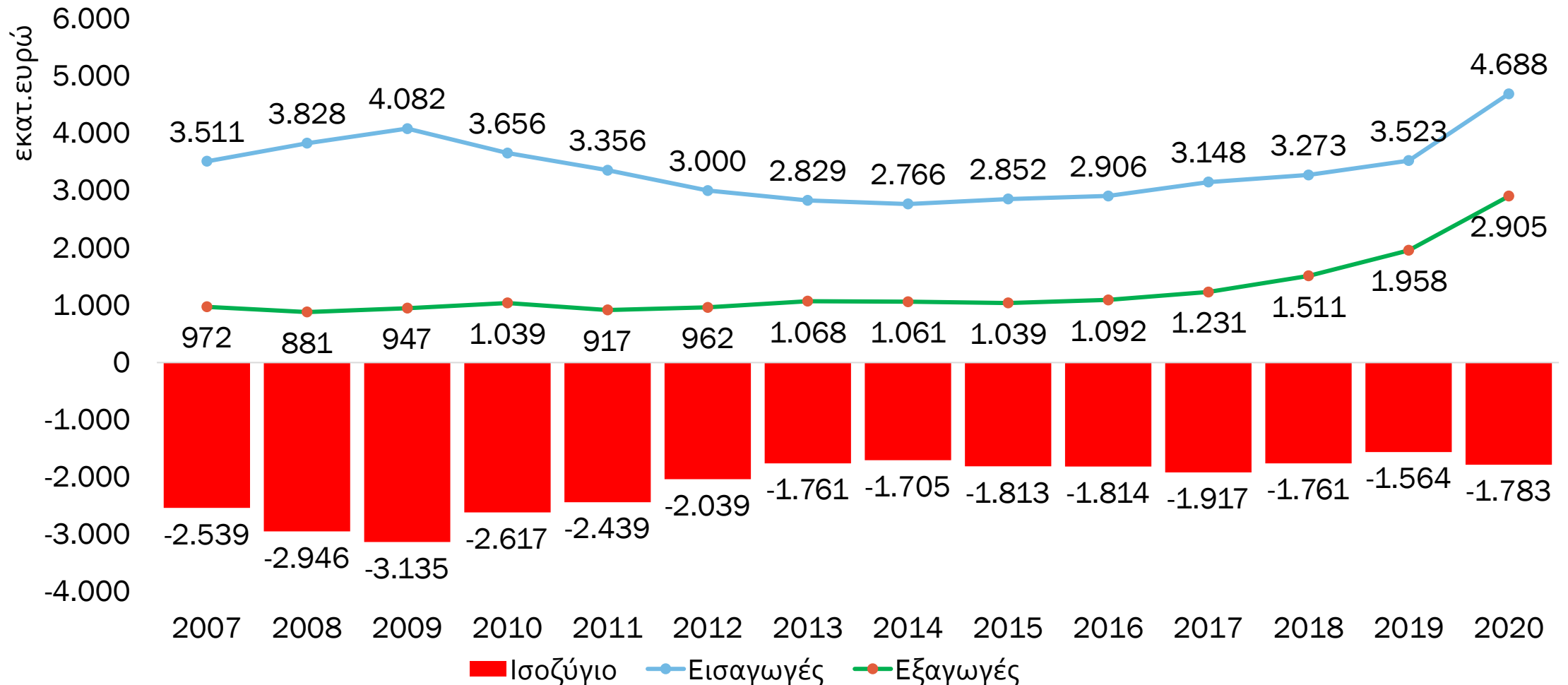
Κλάδος φαρμάκου (Ελλάδα)

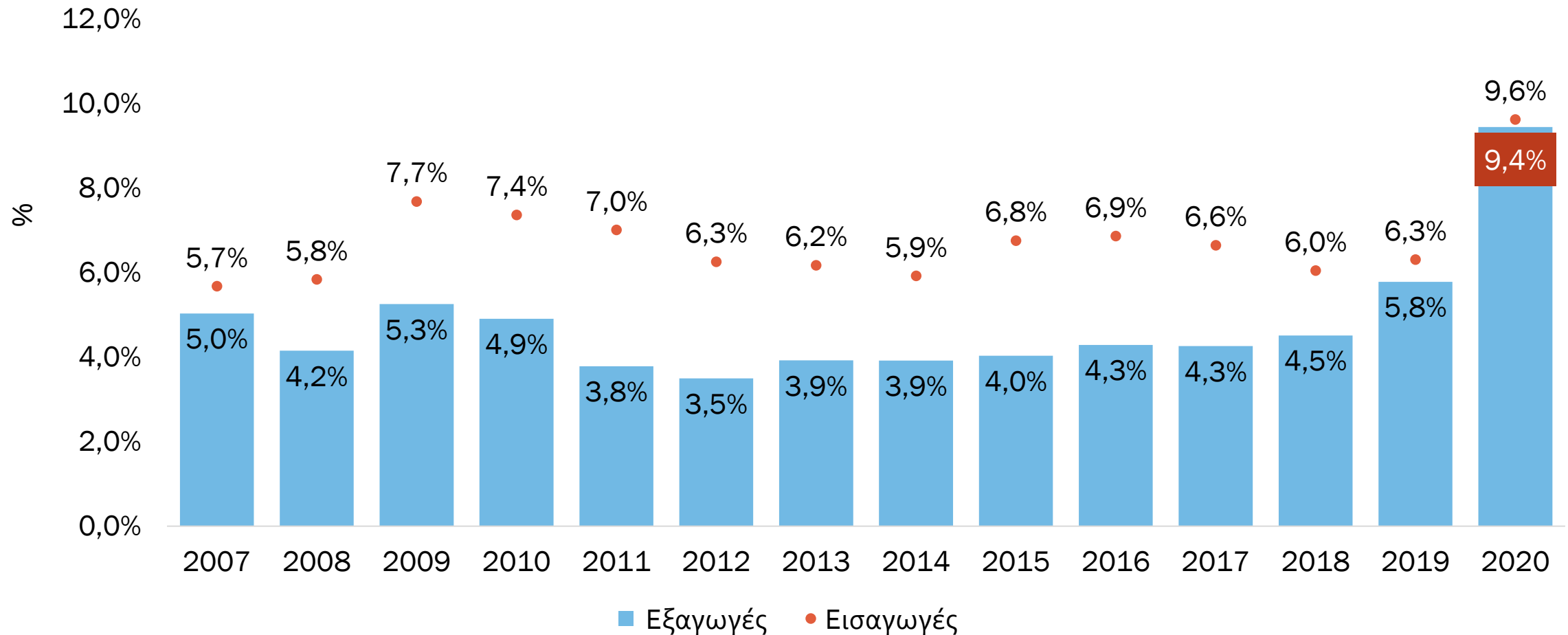
Κλάδος φαρμάκου (ΕΕ27)

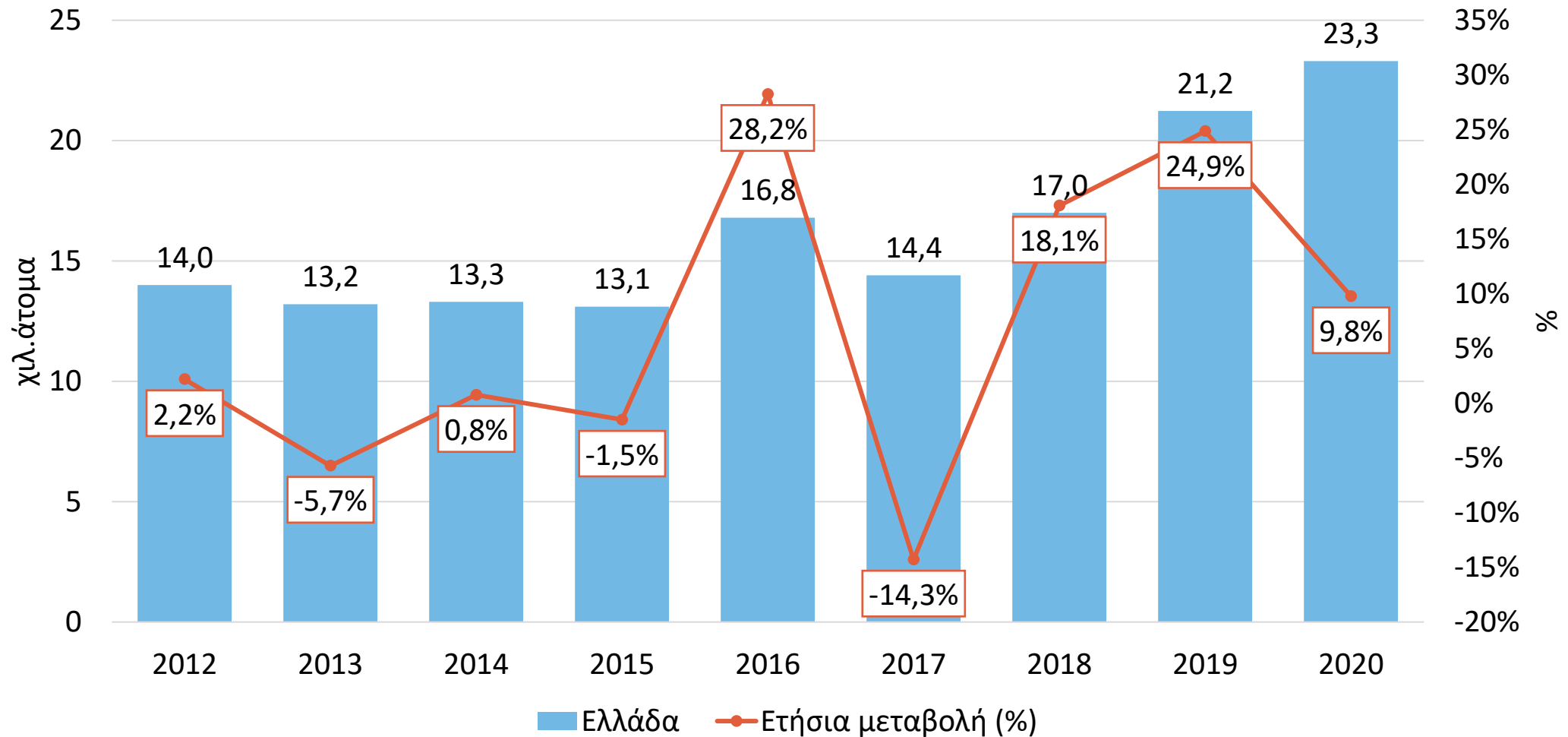
Θεαματική άνοδος εξαγωγών κατά 48,3% σε σχέση με το 2019 στα €2,9 δισεκ., με ισχυρή ενίσχυση και των εισαγωγών εν μέσω πανδημίας

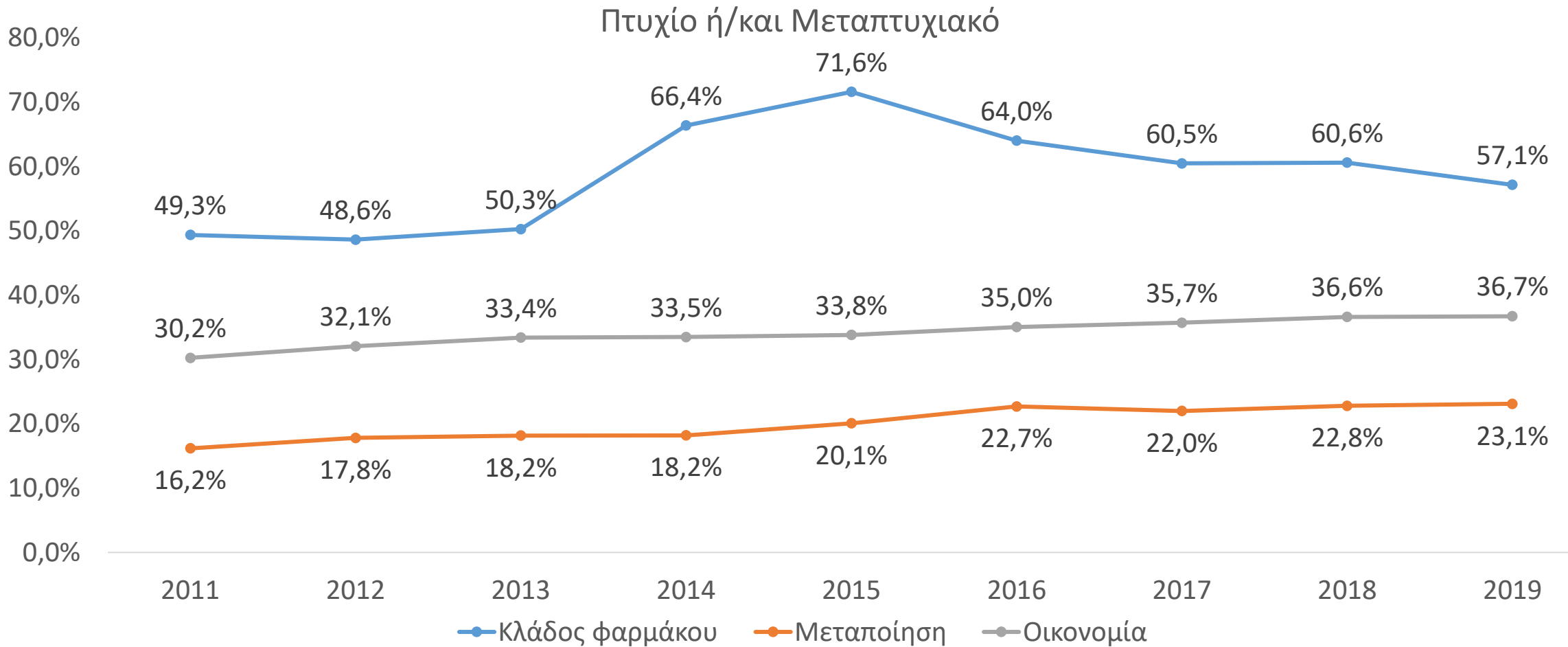
Πρώτη χώρα προορισμός προϊόντων: Γαλλία (32,2%), Γερμανία (10,0%) και Ιαπωνία (8,0%). Στο 9,4% των συνολικών εξαγωγών αγαθών τα φάρμακα το 2020

Πάνω από 23 χιλιάδες άτομα εργάζονται στην παραγωγή φαρμακευτικών προϊόντων και σκευασμάτων (χιλ. άτομα)

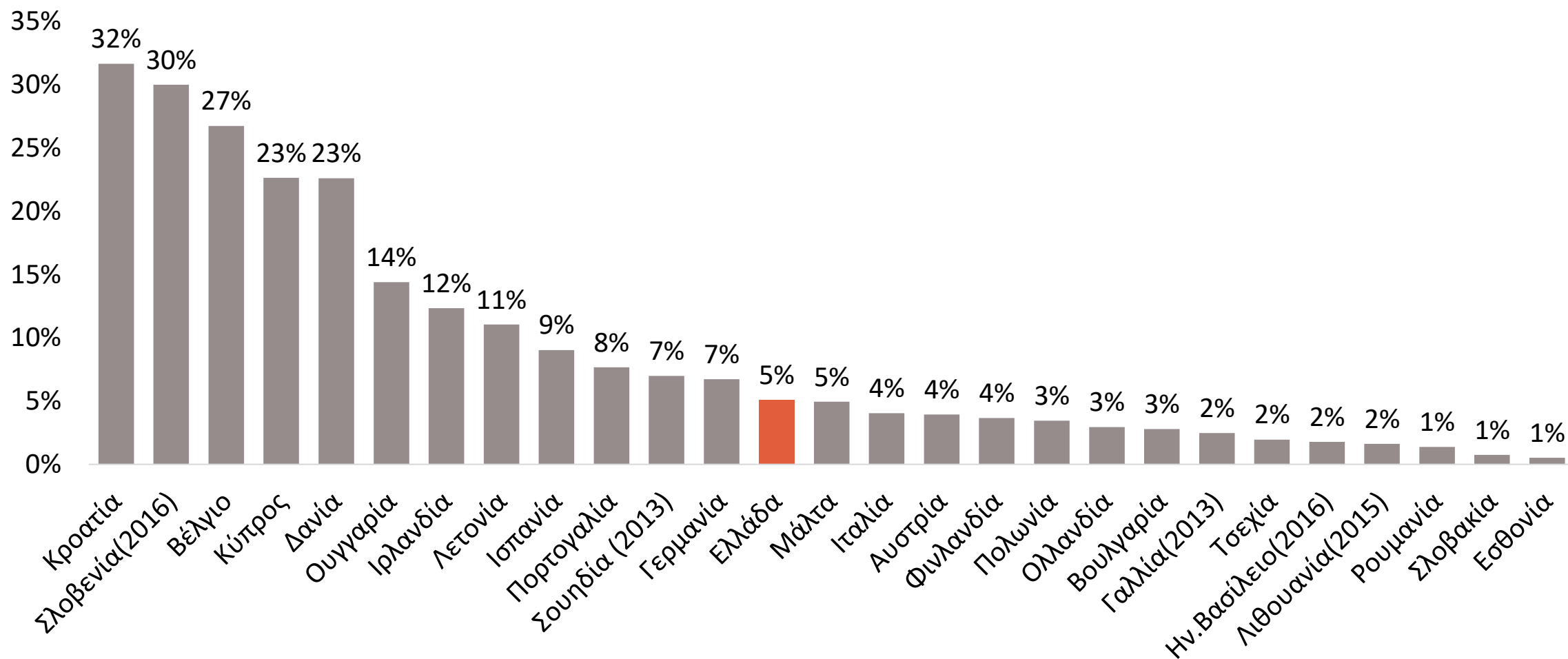
Υψηλό εκπαιδευτικό επίπεδο εργαζομένων στην παραγωγή φαρμακευτικών προϊόντων

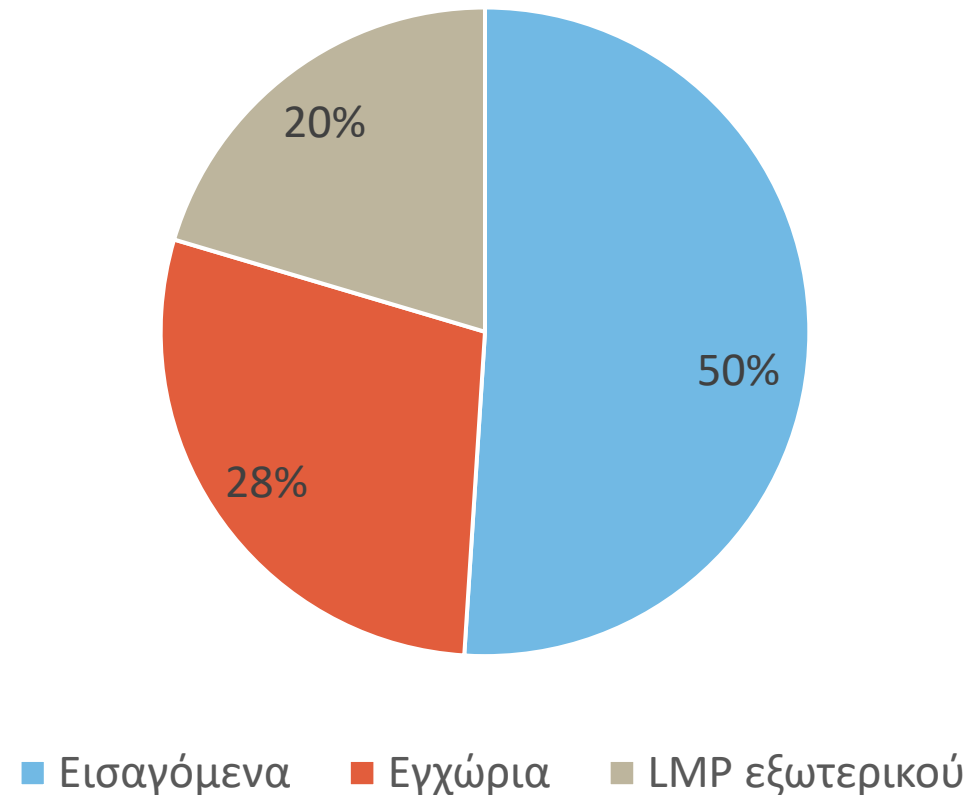

Σημαντική δραστηριότητα Έρευνας & Ανάπτυξης

Δαπάνη βιομηχανίας παραγωγής φαρμάκου για E&A (% στη συνολική δαπάνη για E&A) (2017)

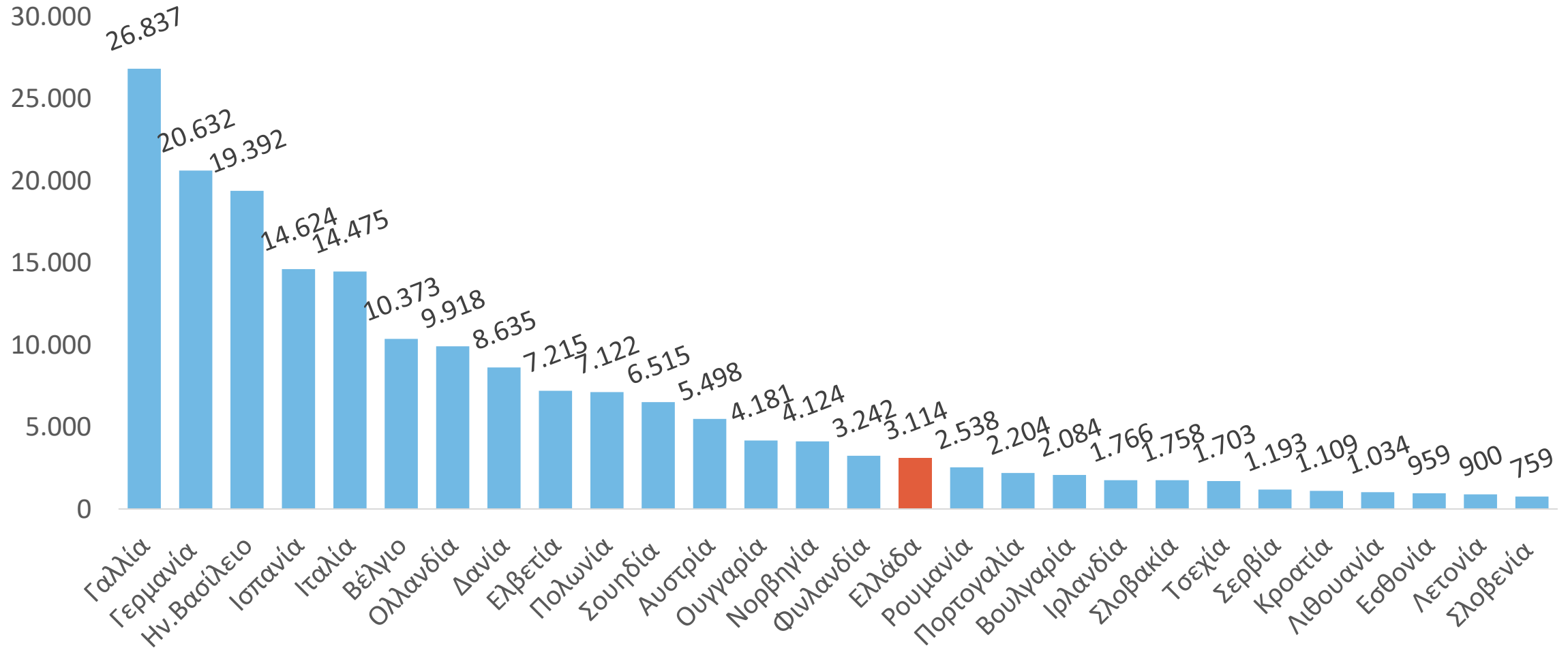

Το 28% των φαρμάκων παράγεται σε εγχώρια εργοστάσια: μεγάλο περιθώριο για προσέλκυση νέας παραγωγικής δυναμικότητας

Κλινικές μελέτες στην Ελλάδα: περιθώρια για περαιτέρω ανάπτυξη τους

Αριθμός κλινικών μελετών ανεξάρτητα φάσης ή σταδίου (2002-2020)

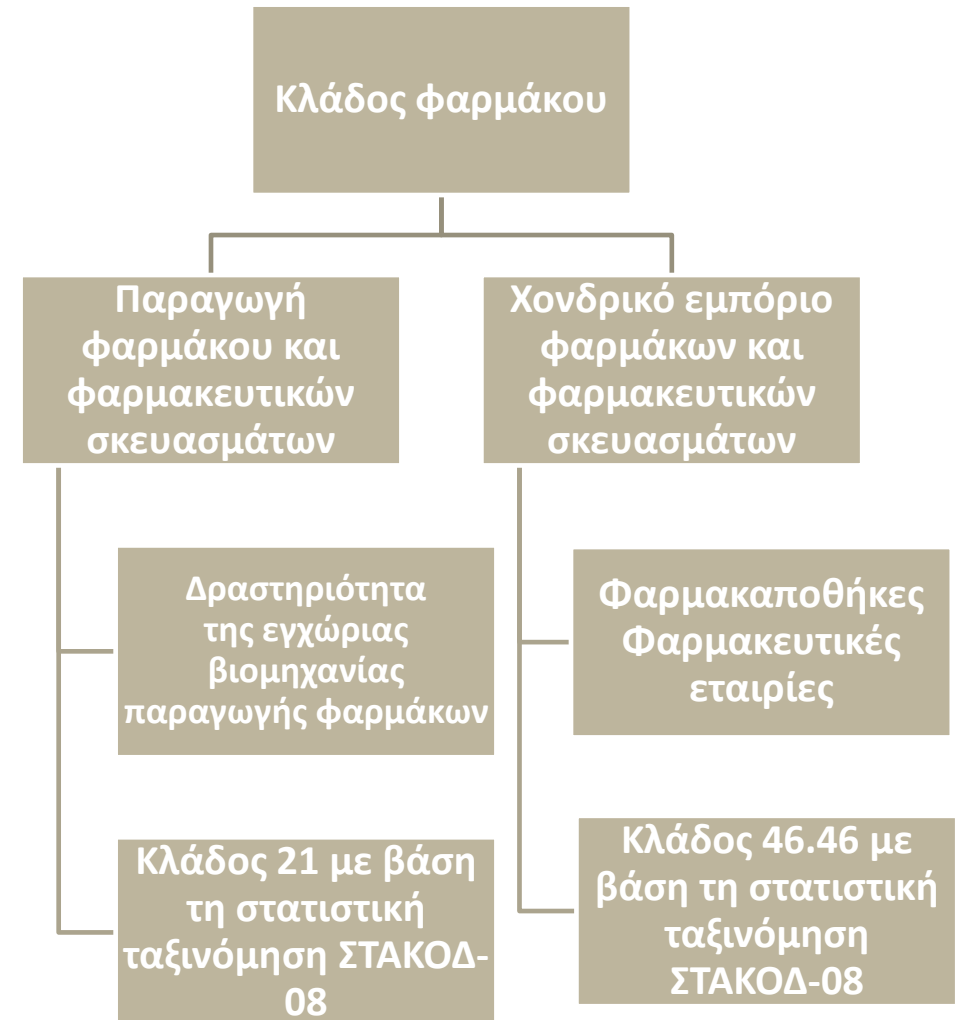
Η πολλαπλασιαστική συμβολή του κλάδου φαρμάκου στην ελληνική οικονομία (στοιχεία 2019)

Σκοπός και αντικείμενο της μελέτης

Σκοπός της μελέτης

Εκτίμηση της συμβολής στην οικονομία και στην απασχόληση από την δραστηριότητα του κλάδου φαρμάκου

Αντικείμενο της μελέτης

Η εκτίμηση της συνολικής συνεισφοράς μιας δραστηριότητας λαμβάνει υπόψη τις αλληλεπιδράσεις σε μια οικονομία

Βασικές παραδοχές του υποδείγματος εισροών-εκροών

- Σταθερή τεχνολογία παραγωγής
  - Η παραγωγή του τελικού προϊόντος κάθε κλάδου απαιτεί εισροές και εργασία σε σταθερές αναλογίες
- Σταθερές τιμές και καταναλωτικές προτιμήσεις
- Δεν υπάρχουν περιορισμοί στην παραγωγική δυνατότητα των κλάδων
- Εκτίμηση οικονομικής επίδρασης με βάση κύκλο εργασιών και απασχόληση κλάδου

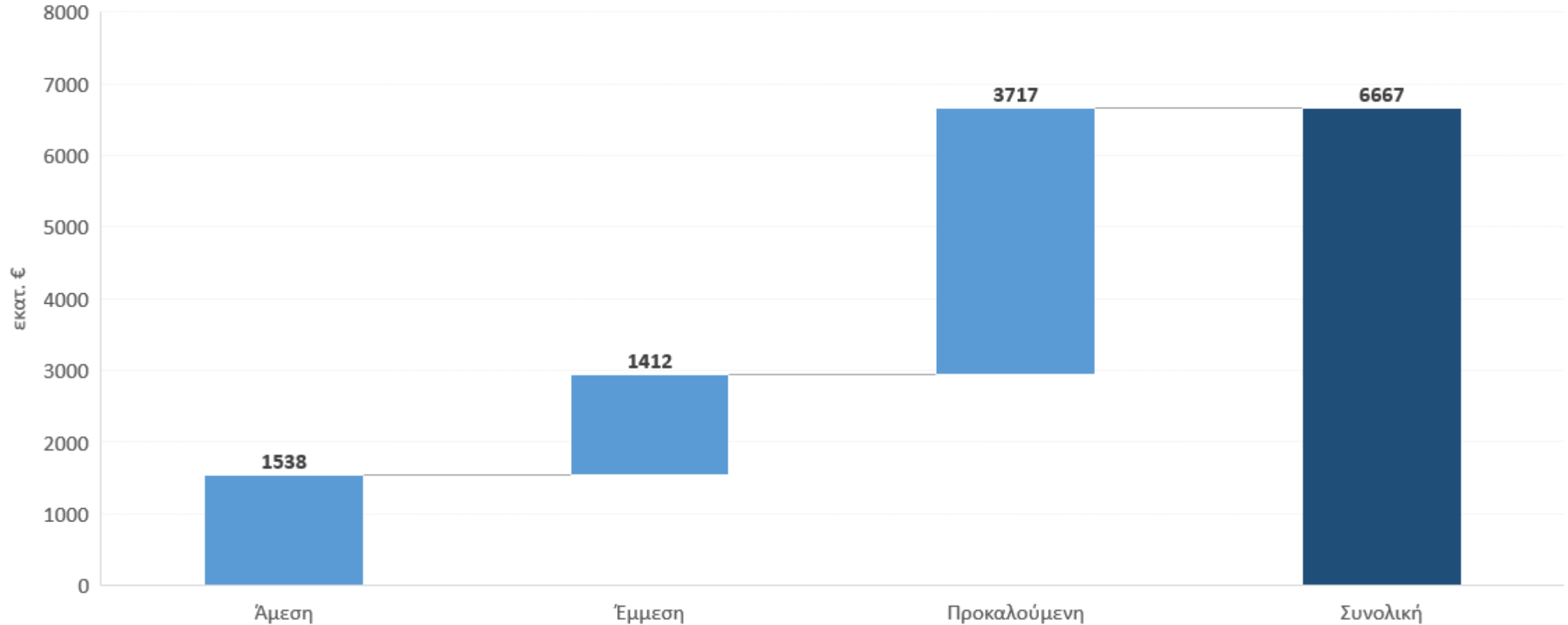
Η εκτίμηση της οικονομικής επίδρασης βασίζεται στον κύκλο εργασιών και την απασχόληση του κλάδου

**Συνολική επίδραση:
Τι θα έχανε η ελληνική
οικονομία στην περίπτωση
που δεν είχε αναπτυχθεί ο
κλάδος φαρμάκου στην
Ελλάδα;**

Η συνολική συμβολή του κλάδου του φαρμάκου σε όρους ΑΕΠ εκτιμάται σε περίπου €6,7 δισεκ. (3,6% του ΑΕΠ) το 2019

Επίδραση στο ΑΕΠ από τη δραστηριότητα του κλάδου φαρμάκου, 2019

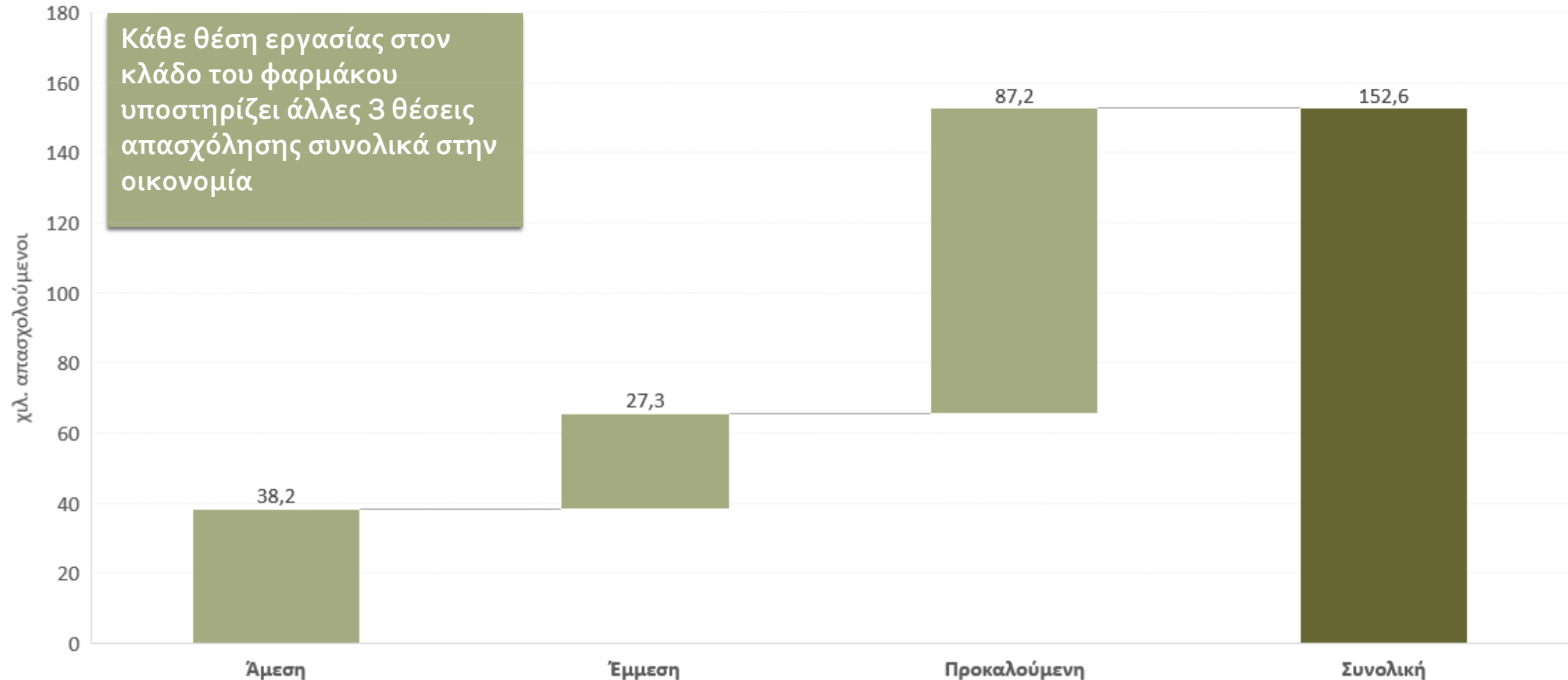
Πηγή: Εκτιμήσεις IOBE

Για κάθε ευρώ προστιθέμενης αξίας των εταιριών που δραστηριοποιούνται στον κλάδο του φαρμάκου δημιουργούνται άλλα 3,3 ευρώ ΑΕΠ στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας

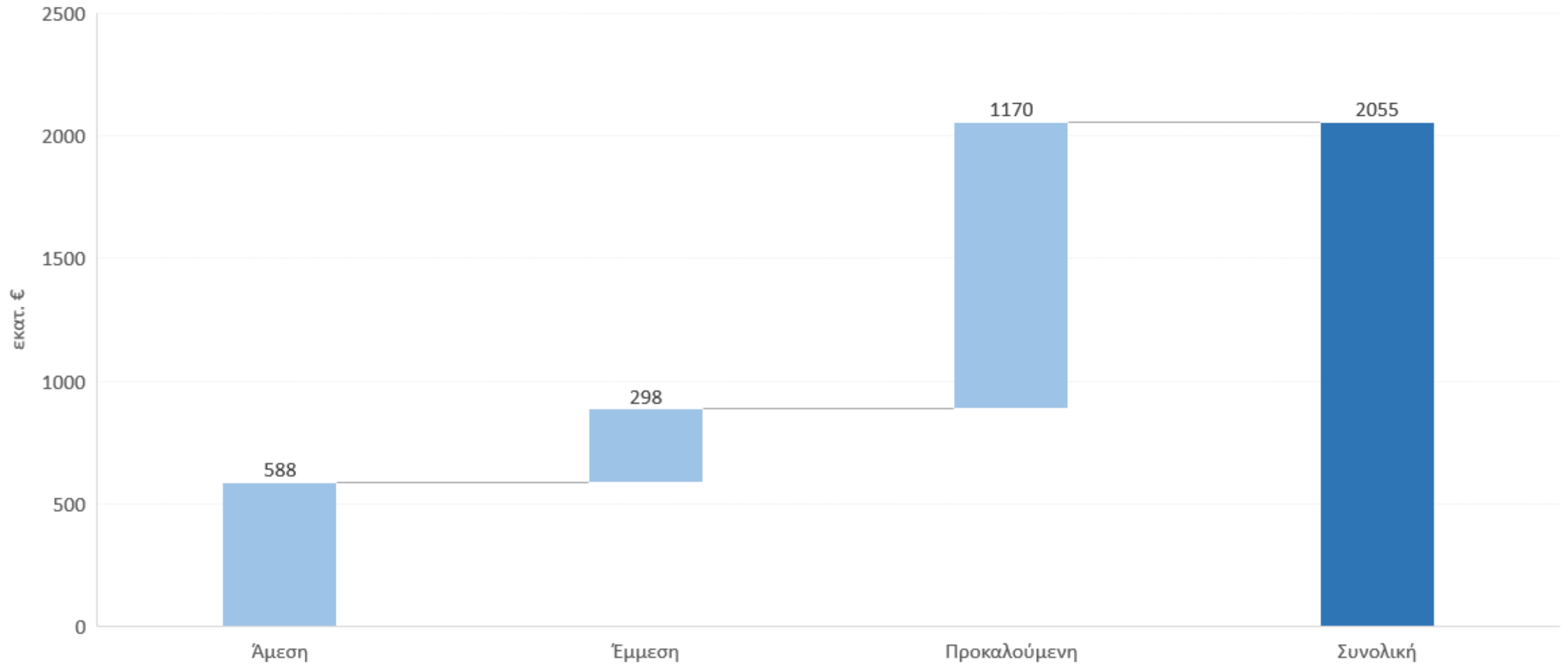
Σε όρους απασχόλησης, η συνολική συνεισφορά εκτιμάται σε 153 χιλ. θέσεις εργασίας (ή 3,9% της συνολικής απασχόλησης)

Επίδραση στην απασχόληση από τη δραστηριότητα του κλάδου φαρμάκου, 2019

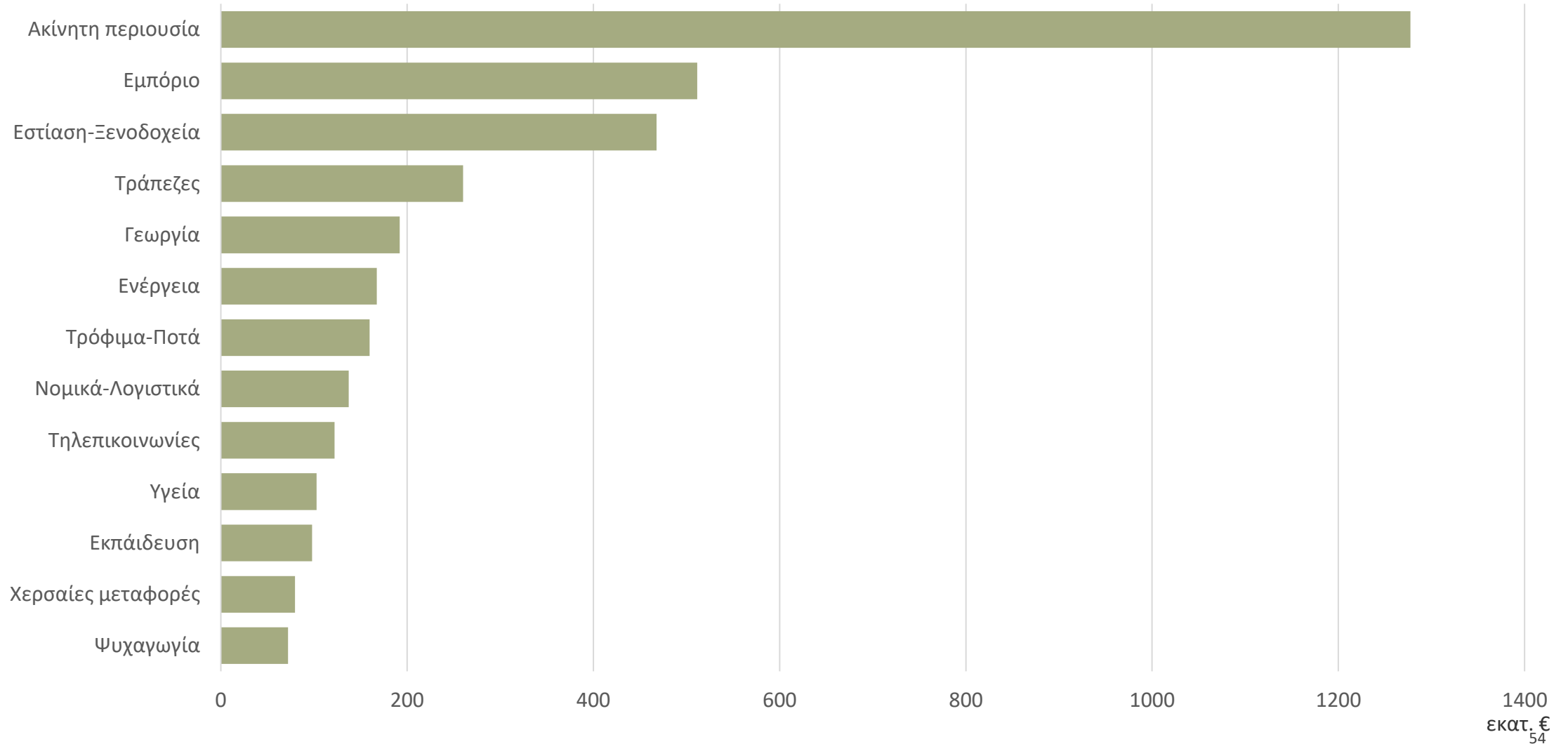
Η επίδραση στα φορολογικά έσοδα από τη δραστηριότητα του κλάδου φαρμάκου ξεπερνά το 2,0 δισεκ.

Επίδραση στα φορολογικά έσοδα από τη δραστηριότητα του κλάδου φαρμάκου, 2019

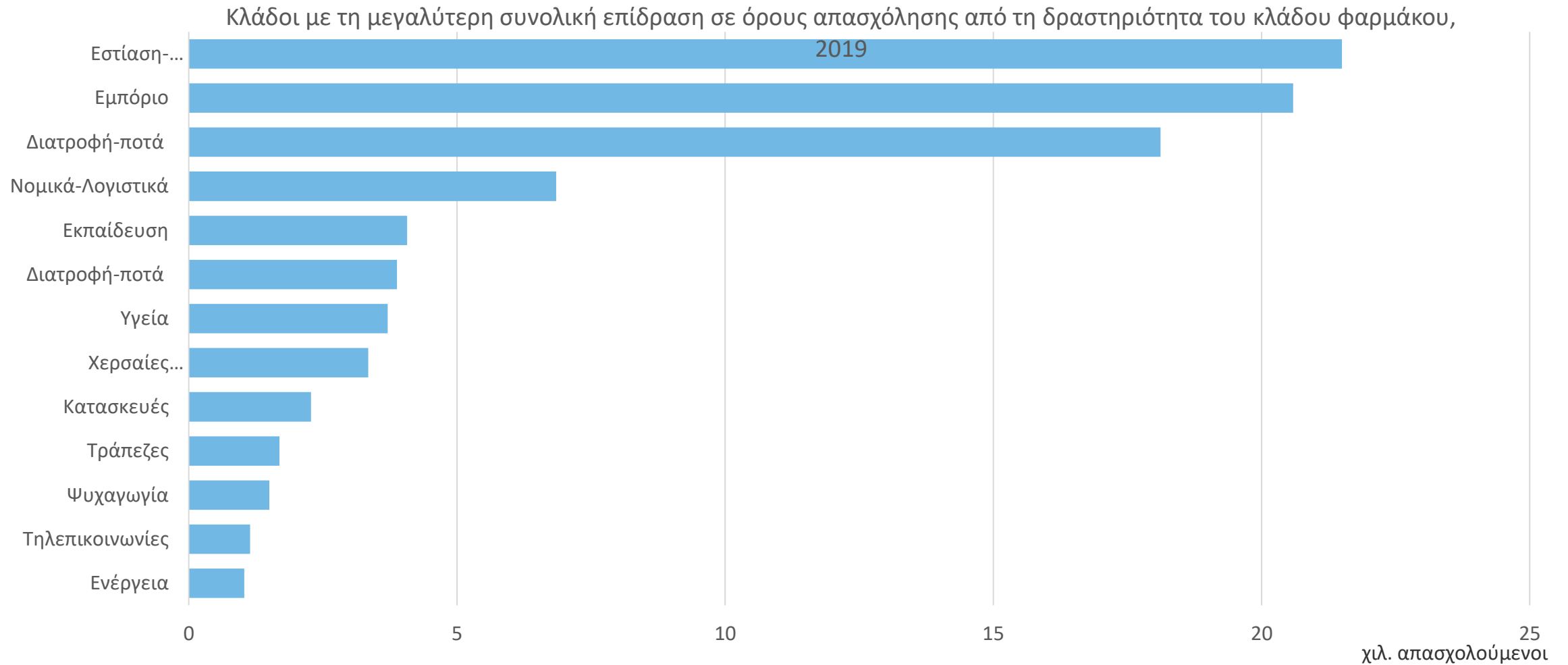

Σε ακίνητη περιουσία, εμπόριο, υπηρεσίες εστίασης-διαμονής η μεγαλύτερη συνολική επίδραση σε όρους ΑΠΑ

Κλάδοι με τη μεγαλύτερη συνολική επίδραση σε όρους ΑΠΑ από τη δραστηριότητα του κλάδου φαρμάκου

Στους κλάδους της εστίασης, του εμπορίου και των τροφίμων η μεγαλύτερη συνολική συνεισφορά στην απασχόληση από τον κλάδο φαρμάκου

Οι προκλήσεις στη μετά Covid -19 εποχή

- Η υγειονομική κρίση μπορεί να αποτελέσει ευκαιρία και να επιταχύνει τις εξελίξεις στον τομέα υγείας και φαρμάκου
- Στροφή σε χάραξη φαρμακευτικής πολιτικής και με αναπτυξιακή προοπτική
- Κίνητρα και σταθερό πλαίσιο για προσέλκυση ξένων επενδύσεων σε έρευνα και ανάπτυξη και καινοτομία και κινητοποίηση των παραγωγικών δυνάμεων της χώρας
- Αξιοποίηση των big data για λήψη αποφάσεων, βελτίωση κλινικής έρευνας και αποτελεσματικότητας των θεραπειών
- Ψηφιακή ανταλλαγή ιατρικών συνταγών και συνοπτικού ιστορικού ασθενών (ePrescription -Patient Summary ή Συνοπτικό Ιστορικό Ασθενή) μέσω eHDSI μέχρι το 2025 για ΕΕ